

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA
ZA LETO 2024

KATALOG VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA ZA LETO 2024

STROKOVNI ODBOR

Barbara Viki Šubic, Center arhitekture Slovenije
Andrej Golčman, Krajevna skupnost Radovljica
Ciril Globočnik, Občina Radovljica
prof. Mihael Dešman, Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani
izr. prof. Uroš Lobnik, Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru

STROKOVNA ŽIRIJA

Silvia Bocus / arhitektka, Studio Bocus de Luigi Architetti, Italija
prof. Jurij Kobe / arhitekt, ATELIER arhitekti, Slovenija
Matej Kučina / krajinski arhitekt, BRUTO, krajinska arhitektura, Slovenija
Aleš Žmavc / arhitekt, od-do arhitektura, Slovenija

PREDGOVOR

Barbara Viki Šubic

ZALOŽNIK

Center arhitekture Slovenije

UREDNICI

Nives Čorak, doc. dr. Vesna Kamin Kajfež

GRAFIČNI MATERIAL

Arhivi avtorjev

LEKTURA

Manca Stare Vuković

OBLIKOVANJE

Lana Topolovec

TISK

Prepri d.o.o., Vizualne komunikacije

Radovljica, Ljubljana, 2024
Naklada 80 izvodov

® Center arhitekture Slovenije

- 5

Vurnikovo leto_140. obletnica rojstva arhitekta Ivana Vurnika
Barbara Viki Šubic
- 6

Ivan Vurnik in ljubljanska šola za arhitekturo
doc. dr. Miloš Kosec
- 7

Poročilo strokovne žirije Vurnikove študentske nagrade za leto 2024
Matej Kučina

Predlogi za izbor Vurnikove študentske nagrade za leto 2024

10	Valentin DOWHYJ Avtorski esej: Minljivost. Perspektiva skozi arhitekturo Izbor projektov	30	Lucija RITOŠA Avtorski esej: Premislek o arhitekturni izobrazbi. Pomen inovacije in prilagajanja Izbor projektov
		31	
14	Rok KUZMAN Avtorski esej: Kako pustiti pečat? Izbor projektov	34	Matevž ROŽMAN Avtorski esej: Zakaj na Zemlji ne gradimo z zemljo? Izbor projektov
15		35	
18	Andraž LORGER Avtorski esej: Avtonomija arhitekture kot možnost odprtega mesta Izbor projektov	38	Neja STOJNIČ Avtorski esej: aplikativnost Izbor projektov
19		39	
22	Žan MAJETIČ Avtorski esej: Zgodovina prihodnosti Izbor projektov	42	Kim ŠIREC Avtorski esej: Oživimo praznine mest Izbor projektov
23		43	
26	Lovre MOHORIČ Avtorski esej: Hiša za vse Izbor projektov	46	Ajda ŽAGAR Avtorski esej: Oblika možnosti Izbor projektov
27		47	
51	Povzetek razpisa za Vurnikovo študentsko nagrado 2024		

VURNIKOVO LETO_140. OBLETNICA ROJSTVA ARHITEKTA IVANA VURNIKA

Leta 2024 mineva 140 let od rojstva slovenskega arhitekta Ivana Vurnika (1884–1971), ustanovitelja oddelka za arhitekturo na ljubljanski univerzi, njenega prvega učitelja ter začetnika moderne arhitekture in urbanizma na Slovenskem. Arhitekt profesor Vurnik se je v času svoje dolge in raznolike kariere na dogajanja v družbenih okoljih, kjer je ustvarjal, vseskozi odzival tako s svojimi deli in strokovnimi zapisi kot s predavanji in razstavami.

Vurnikova študentska nagrada, ki jo letos podeljujemo že sedmič, je bila kot priznanje za perspektivnega študenta oz. študentko arhitekture ustanovljena leta 2018 na pobudo **Centra arhitekture Slovenije** ob stoletnici ustanovitve Oddelka za arhitekturo na Tehniški fakulteti v Ljubljani, za katerega je bil zaslužen tudi arhitekt Ivan Vurnik (1884–1971). Nagrada, ki jo idejno in finančno podpirajo **Krajevna skupnost Radovljica, Občina Radovljica, Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani in Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru**, je častna in finančna.

Vurnikova študentska nagrada se za celotni študijski opus podeli študentkam oz. študentom 4. in 5. letnika enovitega magistrskega študijskega programa arhitektura (Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani), 1. in 2. letnika drugostopenjskega študijskega programa urbanizem (Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani) in 1. in 2. letnika magistrskega študijskega programa arhitektura (Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru). Podeljena bo ena Vurnikova študentska nagrada in dve enakovredni priznanji.

Prijava za nagrado je obsegala osebno mapo z izbranimi projekti ter esej o arhitekturi in/ali urbanizmu. Prva nagrada je namenjena študijskemu potovanju, dobitnik pa bo na naslednjih Vurnikovih dnevih, 1. junija 2025, na slavnostni podelitvi pripravil tudi predavanje o potovanju ter njegovem vplivu na razmišljanje in delo na strokovnem področju. Letos je predavanje z naslovom *ANTROPOCEN – Kako živeti v svetu, kjer ni narave brez ljudi?* pripravila lanskoletna dobitnica Vurnikove študentske nagrade Vanesa Maček.

Letos smo prejeli deset nominacij, ki jih je pregledala strokovna žirija, ki so jo sestavljali:

Silvia Bocus / arhitektka, Studio Bocus de Luigi Architetti, Italija

Jurij Kobe / arhitekt, ATELIER arhitekti, Slovenija

Matej Kučina / krajinski arhitekt, BRUTO, krajinska arhitektura, Slovenija

Aleš Žmavc / arhitekt, od-do arhitektura, Slovenija

Strokovna žirija je nagrajence izbrala glede na kriterije kakovosti, edinstvenosti, inovativnosti izbranih predstavljenih projektov in vsebino esaja ter razbranega doprinosa k razmisleku o arhitekturi in urbanizmu. Ob podelitvi Vurnikove študentske nagrade in dveh priznanj, ki vedno poteka na Vurnikov rojstni dan (letos v soboto 1. junija 2024), je v Radovljiški graščini ves mesec junij na ogled tudi razstava vseh prijavljenih del.

Čestitke nagrajencem!

Barbara Viki Šubic, direktorica Centra arhitekture Slovenije

IVAN VURNIK IN LJUBLJANSKA ŠOLA ZA ARHITEKTURO

Ivan Vurnik je bil že od prihoda z Dunaja v Ljubljano februarja leta 1919 organizator bodočega Oddelka za arhitekturo Tehniške fakultete novoustanovljene Univerze v Ljubljani. Že pred ustanovitvijo univerze je predaval na uvodnem visokošolskem tečaju, z letom 1920 pa je bil imenovan za izrednega profesorja. Njegovi sta bili vabili kolegoma Maksu Fabianiju in Jožetu Plečniku, da se mu pridružita na novoustanovljeni šoli. Po zavrnitvi prvega in sprejetju vabila drugega so se začele izrisovati osrednje značilnosti ljubljanske šole za arhitekturo. Začetna razdelitev dela na oddelku, v katerem je Plečnik prevzel predmet Arhitekturna kompozicija, Vurnik pa tehnične predmete, se je v poznih dvajsetih prelomila v dve bolj ali manj neodvisni šoli, Vurnikovo in Plečnikovo, ki sta bili odraz idejnih, pa tudi čisto osebnih nasprotij med obema arhitektoma. Verjetno so koreninila že v različnih poklicnih izhodiščih: Vurnik je bil diplomant dunajske Tehnike, Plečnik pa dunajske Akademije. Vse to je imelo za posledico tudi medvojno dihotomijo na ljubljanski šoli za arhitekturo, kjer je Vurnik po sporu s Plečnikom začel poučevati tudi v svojem seminarju. Na šoli se je tako oblikovala pedagoška in ustvarjalna alternativa Plečnikovemu seminarju. Vurnikova alternativa je postajala pribežališče za tiste študente, ki so bili vedno bolj obupani nad Plečnikovim iskanjem od evropskega modernizma neodvisnega arhitekturnega pristopa. Lasten seminar je Vurnik osnoval prav v času, ko se je dokončno poslovil od iskanja »narodnega sloga« in se opredelil za funkcionalista, četudi je celo življenje zagovarjal potrebo po iskanju samostojne in samonikle poti k modernizmu. Tudi v načinu dela je bil Vurnikov seminar povsem drugačno pedagoško okolje od Plečnikovega in je v številnih elementih bistveno bolj podoben sedanjemu pedagoškemu pristopu na fakulteti za arhitekturo. S sledenjem razvoju arhitekture v tujini skozi branje in debatiranje arhitekturnih revij in druge literature, z razmeroma številnimi ekskurzijami in obiski razstav po Evropi, s sodelovanjem profesorja in študentov na mednarodnih natečajih (tudi na natečaju za sedež Društva narodov v Ženevi), z objavami v tujih publikacijah ter skupno organizacijo javnih predavanj, pobud in javnih debat (npr. o gradbenih problemih »velike« Ljubljane leta 1937) je Vurnikov pristop nedvomno pomenil bistveno bolj odprto, horizontalno in v svet odprto pedagoško platformo, kjer so lahko študenti na osnovi modernističnih predpostavk preizkušali prilagoditev tujih vzorov domačemu okolju in potrebam. Vurnik je bil s svojim delom na šoli tudi utemeljitelj modernega urbanizma pri nas; za razliko od Plečnika je poleg njenega umetniškega značaja poudarjal tudi znanstveno in raziskovalno komponento. Tako je Vurnik zapisal leta 1927:

»Šola hoče biti sodobna, tj. vzgajati hoče ljudi, ki naj bi bili sposobni ustvarjati tako, kakor to življenje samo od nas zahteva. In tako ustvarjanje mora biti predvsem smotno, konstruktivno pravilno in čim bolj enostavno; lepota naj se skuša doseči že v lepi in pravilni obdelavi materiala.«

POROČILO KOMISIJE ZA PODELITEV VURNIKOVE ŠTUDENTSKE NAGRADE ZA PERSPEKTIVNE ŠTUDENTKE IN ŠTUDENTE ARHITEKTURE IN URBANIZMA ZA LETO 2024

Čas študija je čas iskanja, učenja in preizkušanja svojih zmožnosti. Je verjetno edini čas sanjanja o fantazijskih svetovih, arhitekturi ter krajinah, ki se kasneje v realnem času in prostoru zaradi vseh pravil in omejitev žal zelo težko uresničijo. Seveda so pri tem študentje povsem upravičeno tudi idealisti, včasih tudi nedolžno naivni, vendar je prav to namen iskanja lastnega jaza in lastne kreativnosti, ki jo predvsem v času študija morajo razviti. Zato je nujno potrebno spodbujati študentsko inovativnost, saj morajo najprej dobiti izkušnjo kreativnega mišljenja in ustvarjanja, pridobiti znanja in veščine, kako neko idejo zasnovati, artikulirati in predstaviti. Številne ovire, surovi tržni pogoji in nezavidljivo stanje v stroki, ki jih čakajo v njihovem profesionalnem delu, bodo kasneje, po končanem študiju, še težak preizkus njihove sposobnosti preživetja v sodobnem babilonu. Do takrat je pa je treba slaviti njihovo željo in zvedavost, naivnost in idealizem ter vse njihove ideje, ter jih pri tem brezpogojno podpirati.

Letošnji nabor kandidatov za Vurnikovo nagrado izkazuje ravno to; željo, zvedavost, naivnost, idealizem, drzne ideje, poleg tega pa, kar je izrednega pomena, še globoko zavedanje o problemih in izzivih današnjega časa. Strokovna komisija je imela težko delo, saj je bilo potrebno izbrati najboljše, pri čemer sta vsak esej in vsaka osebna mapa posebna in navdušujoča zaradi lucidnega razmišljanja, idealizma, družbene angažiranosti in odgovornosti ter dobrih projektov in vrhunskih prezentacij v njihovih portfolioh.

Komisija je prejela 11 predlogov za študentsko Vurnikovo nagrado za leto 2024, od tega jih je 10 ustrezalo razpisnim pogojem, objavljenim na spletni strani Centra arhitekture Slovenije. Vse vloge so zanimive in na visokem strokovnem ter kreativnem nivoju. Tako eseji kot osebne mape odražajo širok razpon razmišljanja. Vendarle je večjo težo pri ocenjevanju komisija namenila avtorskemu eseju, predvsem tematiki, aktualnosti, izvirnosti, strukturi eseja, pa tudi medsebojni primerjavi eseja z osebno mapo, kako se razmišljanje kandidatov odraža v predstavljenem gradivu posameznega kandidata.

Vurnikova študentska nagrada za leto 2024 se podeli študentki arhitekture **Luciji Ritoša** za njeno razmišljanje o problemih sodobnega študija arhitekture. Njen esej na zelo zrel in provokativen, a vendarle na argumentiran način problematizira današnjo povsod prevladujočo obliko študija arhitekture. Ta zvečine odraža prevladujoči odnos med mentorjem kot mojstrom in študentom kot vajencem, ki pri slednjem ne spodbuja individualne kreativne svobode. To se nenazadnje odraža tudi v večini predstavljenih portfoliov, ki odražajo misli zelo različnih mentorjev.

Vurnikovo študentsko priznanje za leto 2024 se podeli študentki arhitekture **Ajdi Žagar**. V svojem eseju Oblika možnosti razmišlja o prostoru, kar je pravzaprav tisto, kar gradi (dobro) arhitekturo. Govori o obliki praznine, o negativnem prostoru arhitekture in odnosu med polnim (arhitektura) in praznim (prostor). Prostor je tisto, kar odpira možnosti in potenciale prave uporabe arhitekture.

Vurnikovo študentsko priznanje za leto 2024 se podeli študentu arhitekture **Andražu Lorgerju** za njegovo razmišljanje o vlogi arhitekture kot generatorju identitete in rabe, o nastanku arhitekture od znotraj s strani arhitekturne stroke ali od zunaj s strani tržnih zakonitosti in o pomenu arhitekture objekta kot sestavnega dela kompleksnega sistema mesta.

Komisija vsem študentom, ki so poslali svoje prispevke, zlasti seveda nagrajencem, iskreno čestita.

V Ljubljani, 21. 5. 2024

*Predsednik strokovne žirije: Matej Kučina
Člani žirije: Silvia Bocus, prof. Jurij Kobe, Aleš Žmavc*

PREDLOGI ZA IZBOR
VURNIKOVE ŠTUDENTSKE NAGRADE ZA LETO 2024

Odlomek avtorskega eseja: Minljivost. Perspektiva skozi arhitekturo

Avtor: **Valentin DOWHYJ**
Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Ko gradimo prostor, je v ospredje pričakovano postavljen njegov fizični vidik. Ampak arhitektura je več kot le konkretna postavitve stavb; je kompleksno tkivo, ki povezuje človeštvo s prostorom in časom. Kot odgovor na potrebe družbe, okolja in tehnologije se arhitekturni slogi, materiali in tehnike nenehno spreminjajo. Ta stalna evolucija zahteva, da stavbe niso le statične konstrukcije, temveč so tudi žive entitete, ki se prilagajajo in rastejo skupaj s časom in svojimi uporabniki. Trpežnost je ključnega pomena za trajnost arhitekture. Robustna arhitektura je tista, ki je odporna na različne vremenske pojave, obremenitve in obrabo. Vendar pa vzdržljivost ne pomeni le fizične trdnosti, temveč tudi estetsko odpornost. To pomeni, da vsaka poškodba ali sprememba ne bo uničila estetike stavbe, temveč bo dodala bogato plast zgodovine in karakterja. Stavbe, ki so zgrajene s tem v mislih, postanejo več kot le arhitekturni objekti; postanejo spomeniki življenja, družbe in kulture. Vsaka napaka ali brazgotina na njihovi površini postane del njihove zgodbe in prispeva k njihovi edinstvenosti. Te stavbe postanejo priče časa, saj beležijo dogodke in izkušnje vseh, ki vstopajo v njihove prostore. V takih stavbah se življenje odvija kot nenehno pripovedovanje. Vsak korak, vsak pogled, vsak trenutek postanejo del večjega narativa, ki ga tvorijo ljudje, ki v njih bivajo, delajo in ustvarjajo. Stavba tako postane del družbe, s katero soustvarja skupno zgodbo. Tudi Ravnikar je dejal: »Pravico imamo, da se zmotimo, ker je pomota za nas avantura, odklon, ki vodi k resnici. Kako pusta pa je resnica, ki jo arhitekti vedo vnaprej.« V tem smislu ugotovimo, da arhitektura ni le materialna, temveč tudi čustvena izkušnja. Postane okno v preteklost, sedanost in prihodnost, ki omogoča ljudem, da se povežejo s svojo dediščino. Ta interakcija med človekom in prostorom je ključna za oblikovanje trajnostnih in pomensko bogatih okolij, ki ohranjajo povezanost med ljudmi in njihovo prisotnostjo skozi čas. Tekom slednjega se namreč tudi stavbe spreminjajo, razvijajo in rastejo. Ne glede na hitrost tovrstnih sprememb – naj bo to v času enega človeškega življenja, civilizacije ali onkraj slednjih – pa na živost tovrstnega organizma ne gre pozabiti. V tem smislu lahko stavbe postanejo priče časa, ki beležijo dogodke in izkušnje vseh, ki vstopajo v njihove prostore.

PLEČNIK IN LJUBLJANA II. OKVIR(NI)STROŠEK

Avtor: **Valentin DOWHYJ**
1. del s Kajo Križaj, 2. del z Lenartom Berdonom, Pio Gerbec in Elo Grasselli
mentorja (1. del): doc. Rok Žnidaršič in asist. Katarina Čakš, mentorji (2. del): prof. mag. Tomaž Krušec, prof. dr. Matej Blekuš, somentorji (2. del): asist. Miha Munda, asist. Primož Žitnik

Poleg tega, da je Plečnik cenil trpežne materiale, je tudi domiselno spreminjal namembnost vsakdanjih predmetov, kot so betonske cevi, in tako utelešal združitev družbene zavesti in praktičnih inovacij. Plečnikove ideje lahko postanejo z nekaj preproste reinterpretacije transsituacijske, saj nam omogočajo ustvarjanje trajnostnih in inovativnih rešitev za dandanašnje izzive. V današnjem kontekstu okoljske krize, ko v družbi vlada prepričanje, da je le recikliranje dovolj trajnostno, naš pristop spodbuja razmislek o spregledani vrednosti zavrženih predmetov in se zavzema za spremembo paradigme v smeri trajnostne ponovne uporabe in iznajdljivosti. Na podlagi tega smo ustvarili prostorsko intervencijo, s katero smo si na novo zamislili naš odnos do grajenega okolja in sprejeli bolj harmonično sobivanje s planetom, pri čemer smo prepraševali težnjo naše družbe, ki predmete zgolj zavrže kot neuporabne.

ZADRUGA TANTADRUJ

Avtor: **Valentin DOWHYJ**

z Dano Čuk (soavtorica) in Luko Pogačarjem (izdelava makete)

mentorja: prof. Mihael Dešman, asist. prof. Vlatka Ljubanović

tehnična sodelavca: Polonca Lovšin, Thierry Decuypere V + (Vers plus de bien-être)

Prevalje pod Krimom je del regije Preserje, ki leži na južnem robu Ljubljanskega barja, obdana z zelenimi polji in gozdovi. Razpršena urbanizacija se razteza ob vznožju gore Krim. Naša lokacija se nahaja na edinstvenem naravnem pojavu barja, osamelcu, ki ga ob robovih obdaja individualna gradnja, notranjost pa je porasla z gozdom. Preserje danes slavi kot priljubljena destinacija za ljubitelje narave, ki uživajo v dejavnostih, kot so pohodništvo, kolesarjenje in ribolov. V neposredni bližini sta železniška in avtobusna postaja, zato je idealen kraj za nadaljnji razvoj in poselitev. Da bi rešili zapleteno vprašanje gradnje v občutljivem okolju, naš projekt uporablja drugačen pristop pri oblikovanju stavb in tipologiji v primerjavi s sedanjimi praksami na tem območju. V projektu si prizadevamo za obnovo in regeneracijo ekosistemov, hkrati pa zagotavljamo zavetje ogroženim vrstam, ki naseljujejo močvirje. Prizadevamo si, da bi novo naselje in povečano število prebivalcev čim manj vplivalo na okolje. S tem pristopom želimo preseči antropocentrični model bivanja in omogočiti odgovorno neinvazivno gradnjo v kulturni krajini, kjer so ljudje, živali in rastline obravnavani enakovredno.

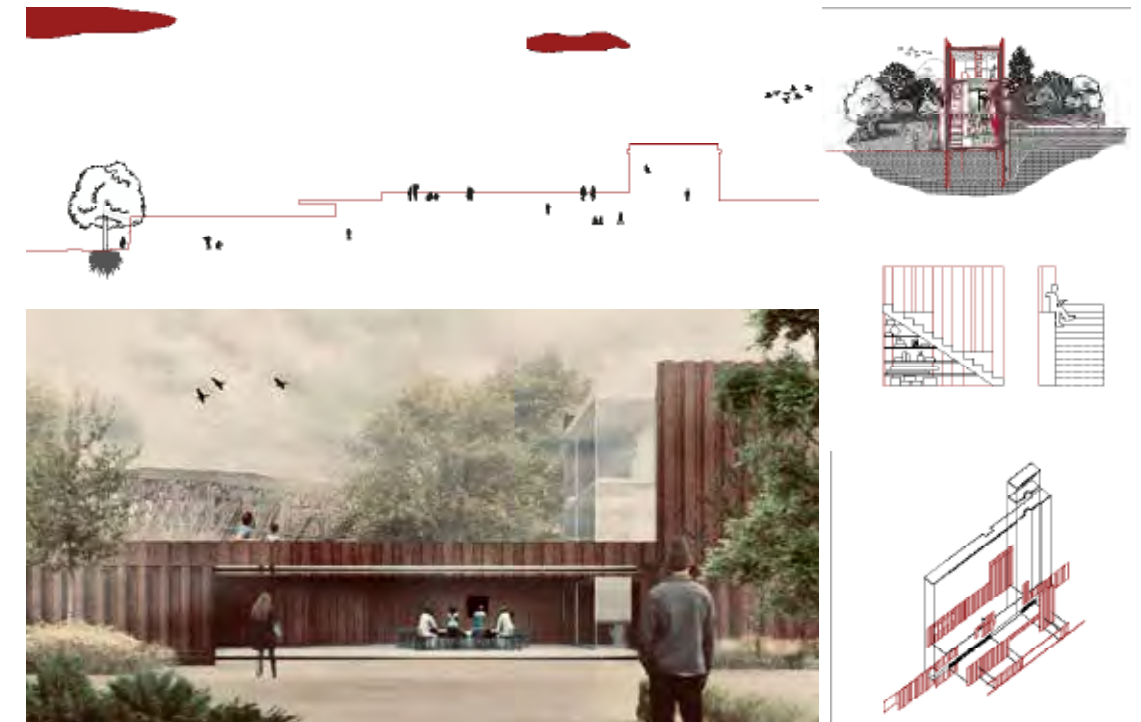
BUTIK CULTURAL CENTRE: “WHAT COMES AFTER LIFE?”

Avtor: **Valentin DOWHYJ**

mentorji: prof. Tina Gregorič, Gordon Selbach, Evelyn Temmel, Katharina Urbanek

zunanjí sodelavec: Dario Fuckner

ODD LOT se nahaja na robu berlinske četrti Mitte. Nahaja se ob podzemni železnici (U-Bahn), poleg ogromnih jeklenih mostov, na pokopališču in med mejami nekdanjega območja smrti – berlinskega zidu. Zaradi zgodovine in zapletene topografije je bilo območje vse do danes odrezano od preostalega dela mesta. Še vedno so vidni otipljivi sledovi vsakega zgodovinskega dogodka, vremensko pogojena patina časa pa se je razvila v ključni vidik estetike območja. Z izkopavanjem in razkrivanjem zgodovinskih plasti želimo ponovno vzpostaviti povezavo kraja z mestom. Posledično oblika in materialnost strukture neposredno odražata bistvo kraja, ki raste od spodaj navzgor in spoštuje obstoječe robustne značilnosti. Ta koncept si ne prizadeva le za povezovanje s preteklostjo, temveč predvideva tudi prihodnost, s čimer zagotavlja, da se stavba sčasoma razvija ter dosega brezčasno kakovost, ki le še dopolnjuje pripoved o območju. Zato si poseg prizadeva pustiti minimalni odtis z oblikovanjem dveh manjših, dobro opredeljenih prostorov, ki lahko s svojim programom sežeta prek svojih meja.

Odlomek avtorskega eseja: Kako pustiti pečat?

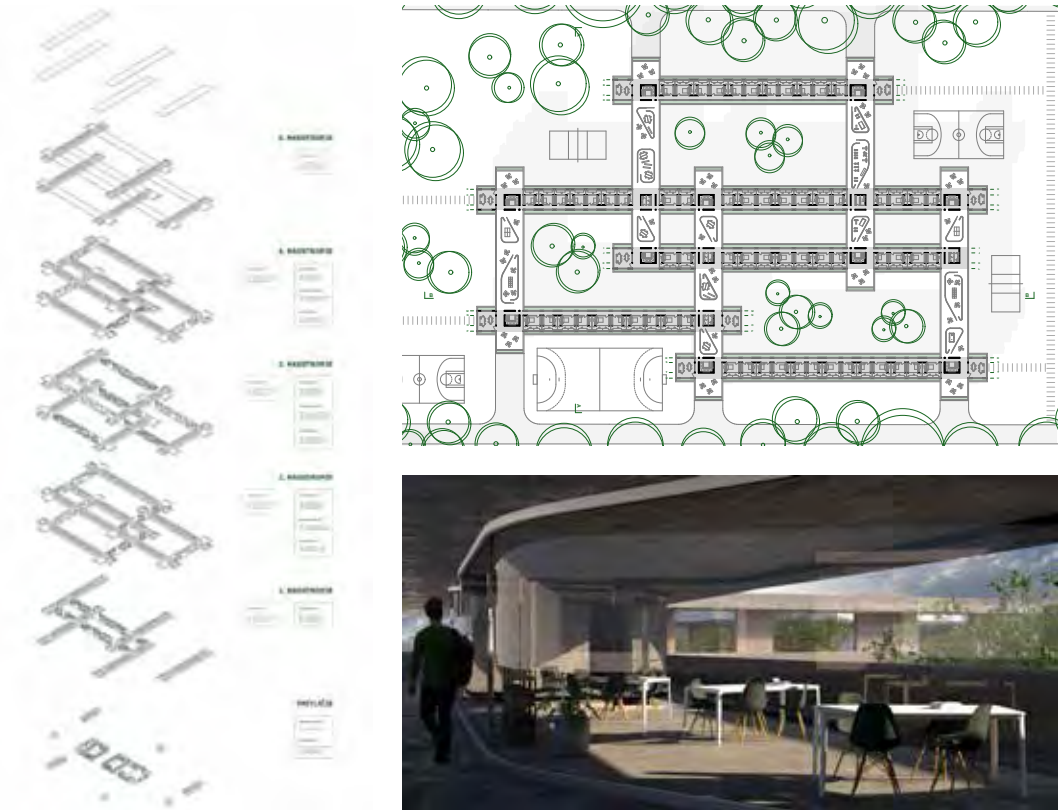
Avtor: **Rok KUZMAN**
Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Če bi me vprašali, zakaj arhitektura, bi odgovoril, da je temu botrovalo prepričanje, da bom lahko s poglobljenim vedenjem in znanjem, z veliko občutka in želje s svojim delom pozitivno vplival na bivanje in življenja ljudi. Verjamem, da je to največ, kar lahko dosežeš pri svojem delu v kateremkoli poklicu – in zase verjamem, da lahko to udejanim kot arhitekt. To je poklic, ki bo izpolnjujoč tudi zame samega. Če sem bil ob začetku študija prepričan, da me bo izpolnjevalo le, če bom lahko snoval »pomembne« stavbe, za katere se zanima tudi širša javnost, razmišljam zdaj precej drugače. Svojim naročnikom si želim pomagati do bolj izpolnjujočega življenja in lepšega vsakdana. To pa je mogoče tudi s kvalitetno zasnovanimi projekti manjših dimenzij, s katerimi bi postopoma spreminjali našo arhitekturno krajino in razumevanje arhitekture v širši javnosti. Ampak saj veste, nikoli ne reci nikoli. Na dela naših modernistov, od Plečnika do Ravnikarja ter njegovih učencev, gledam z velikim spoštovanjem in občudovanjem. Čas, v katerem so ustvarjali, je bil poln zanosa in jim omogočal gradnjo velikih objektov, vsaj za naš prostor. Želja, da bi lahko bil tudi sam del tako vplivnih sprememb v okolju in stroki, zato še vedno tli tudi v meni.

ŠTUDENTSKI DOM KARDELJEVA PLOŠČAD

Avtor: **Rok KUZMAN**
mentor: prof. mag.Tomaž Krušec

Travnik na Kardeljevi ploščadi je že desetletja neizkoriščen. To je še ena zadnjih »idealnih« lokacij v Ljubljani, na kateri bi bilo mogoče rešiti študentsko stanovanjsko krizo, saj bi tukaj lahko zgradili ogromen študentski kampus. Lokacija je popolna za takšen namen, saj so v okolici že številne univerzitetne ustanove. Projekt je zasnovan z mislijo, da še vedno omogoča programe, ki se že odvijajo tukaj. Zato je objekt zasnovan tako, da ima pritličje prosto konstrukcijo. Nivo pritličja ostaja takšen, kot je že danes: odprt prostor oziroma park. Uporabljena konstrukcija temelji na Vierendeelovem nosilcu, ki omogoča, da je vsaka druga etaža osvobodjena konstrukcije. V zgornjih nadstropjih se ta značilnost odraža v tlorisu, ki je izmenično zaseben (s konstrukcijo) in javen (brez konstrukcije).

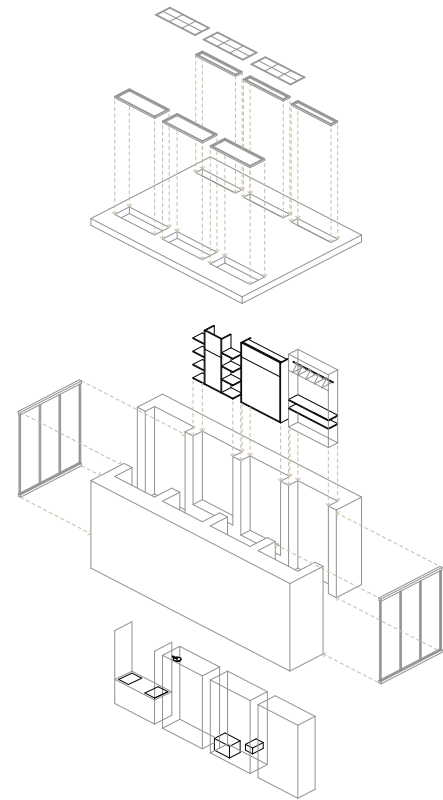

HIŠA IZ ZEMLJE

Avtor: **Rok KUZMAN**

z Andražem Lorigerjem, Ano Martinšek in Matevžom Rožmanom

Projekt je zasnovan z željo po čim manjšem posegu v prostor, ki smo ga ocenili za izredno občutljivega. Hiša je poglobljena, saj z izkopom pridobimo material za gradnjo, hkrati pa se v objektu še bolj občuti življenje v zemlji. Hišo določata zgolj vzporedna zidova, ki ju izdolbemo in vanju vstavimo zložljivo opremo. Prav s to opremo pa iz hiše, ki je velika le petnajst kvadratnih metrov, vsaj na videz dobimo hišo, ki z »odpiranjem« različnih tlorisov (dnevni, nočni, zaprt) deluje nekajkrat večja. Po našem mnenju je najboljši ambient v hiši, ko vso opremo pospravimo v zidove in odpremo zložljiva okna – takrat narava steče skozi hišo in jo poveže z okoliško krajino. To je približek vzdušja, ki bo v prostoru nastal, ko hiša čez desetletja ne bo več v uporabi in bo ostala le ruševina zbite zemlje med drevesi.

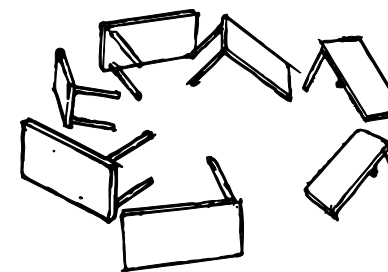
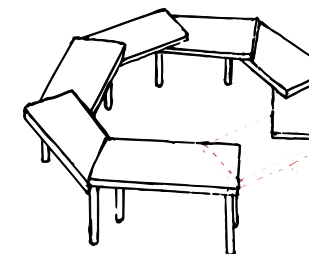
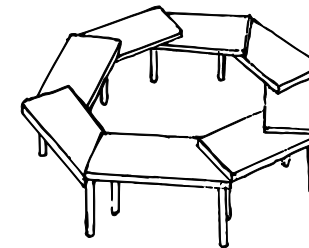

KLOP: NE MOREM BREZ TEBE, NE MOREŠ BREZ MENE

Avtor: **Rok KUZMAN**

mentor: prof. mag. Tomaž Krušec

Instalacija na videz neuporabnih elementov – klopi, ki same ne morejo stati, saj vsaki manjkata po dve nogi – sporoča, da se s problemi družbe ne moremo uspešno spoprijeti kot posamezniki. Prav tako tudi instalacija kot taka ni uporabna (nanjo se ne moremo usesti), če vsi kosi med seboj ne sodelujejo in niso postavljeni v povezano oziroma zaključeno kompozicijo.

Odlomek avtorskega eseja: Avtonomija arhitekture kot možnost odprtega mesta

Avtor: **Andraž LORGER**
Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Največja kvaliteta mesta je ravno njegova odprtost, ki omogoča nastanek več različnih identitet na relativno majhnem prostoru, te pa se med sabo lahko uspešno mešajo in ustvarjajo nove politične pogoje. Meščan je lahko vsak človek, mesto te sprejme ne glede na to, ali si tujec, turist, domačin, begunec, rentnik, korporacija. Pozicija, ki ti jo mesto določi, pa je lahko vnaprej določena in izključujoča glede na tvoj status: bolj kot je mesto zaprto in enoznačno usmerjeno, bolj določena in nespremenljiva je tvoja vloga v njem, če se ne orientiraš po njegovih zahtevah. Danes se spopadamo z množično gradnjo, toda projekti so samostojne nepovezane finančne investicije, ki mestnemu tkivu spremenijo podobo, a brez nove povezane celote in na način izključevanja konteksta. Infrastruktura mesta je poleg pretoka javnega transporta tudi pretok ljudi, ki po mestu pohajkujejo ali se premikajo od točke A do točke B.

S posegi v prostor brez premišljanja celote in celo z oddajo najboljših zemljišč, primernih za ključne infrastrukturne projekte, zasebnim interesom mesta ne bogatimo z zdravim pretokom ljudi, ampak ga še bolj zapremo. Mesto zapiramo za ljudi tudi s projekti, ki se do obstoječega konteksta obnašajo izključevalno. Na lokacijah, kjer so se generirala stičišča različnih interesov in so gibanja postala celo politična, so novonastali projekti vsebino prejšnjih uporabnikov prostorov zamenjali za tržno naravnane namene, njihova cenovna nedostopnost pa je določala, kdo je lahko novi uporabnik istega prostora v mestu.

PRENOVA GRADNIKOVE DOMAČIJE V MEDANI

Avtor: **Andraž LORGER**
s Patricijo Bratuž, Tjašo Amon, Timotejem Resnikom, Gašperjem Fonom in Veroniko Bažec
mentorji: prof. mag. Tomaž Krušec, asist. Neža Novak

Naloga je vsebovala prenovo domačije in gradnjo hotela. Kot največjo kakovost prostora prepoznavamo intimno dvorišče pred domačijo s staro murvo, pod katero naj bi Gradnik iskal navdih za svojo umetnost. Predlagana rešitev v stari domačiji predvideva sodoben način bivanja, dodatni hotelski program pa je lociran v volumnih, ki nadaljujejo geometrijo terasastega pobočja. Kompozicija horizontalnega posega in domačije ohranja staro stavbo z dvoriščem kot prevladujočo, skupaj pa tvorita celoto, ki se nežno prilega prostoru. Celoten pritlični del je zasnovan kot centralen javni prostor, ki skupaj z dvoriščem tvori dnevno sobo kompleksa.

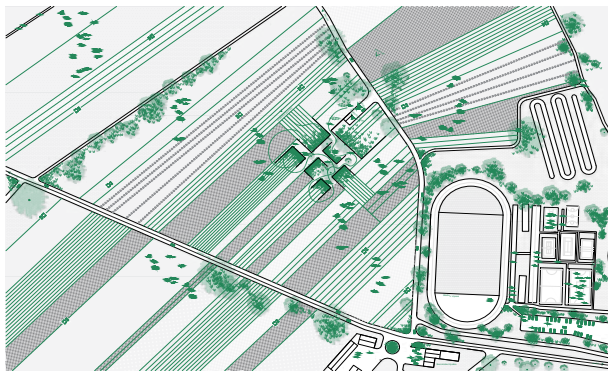
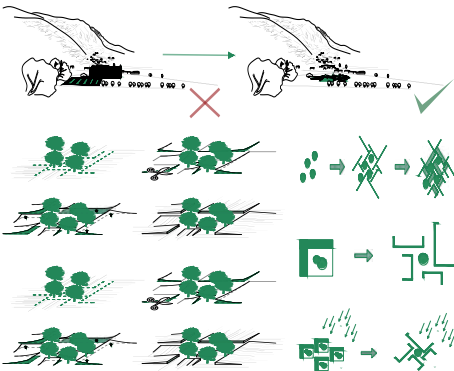

IDEJNA ZASNOVA “GLAMPING” HOTELA V VIPAVI

Avtor: **Andraž LORGER**

s Petro Kovačič, Aleksandro Kokot, Andrejo Širca, Ano Kos in Kim Klančar
mentorja: prof. mag. Tomaž Krušec, asist. Miha Munda

Naloga delavnice je ureditev poti v Šentjoštu. Predlagani poseg temelji na postavljanju novih hierarhij prehodov, označitvi krožne povezanosti, ustvarjanju novih trgov in odpiranju pogledov. Novi tlak je zaradi potreb vasi narejen iz odpornega organskega bitumna, v katerega se vmeša ostanke porušениh objektov. Zaradi tradicionalne pojavnosti makadama v vaseh je bila ta tekstura ohranjena s podobno teksturo z zdrobljenimi delci v novem tlaku. Ob različnih zaključkih se tudi tlak različno odziva. Avtobusno postajališče se prestavi na krožišče ob Možinovi hiši ob starem polporušenem zidu. Zid se nadaljuje z novim, za njegovo strukturo pa se uporabi ostanke starega.

NATEČAJ ZA GRADNJO ZDRAVSTVENEGA CENTRA KOPER

Avtor: **Andraž LORGER**

z Vidom Razingerjem, u.d.i.a., Robijem Lesnikom, u.d.i.a. in Jernejem Prijonom, u.d.i.a.

Naloga natečaja za gradnjo novega Zdravstvenega centra Koper je bila smiselna zasnova in praktičnost objekta za nadaljnje širjenje proti jugovzhodu lokacije ter uspešno rešena kompleksna mreža različnih programov in servisov zdravstvenega doma. Objekt je oblikovno zasnovan kot enostaven, čist volumen, ki daje vtis preciznosti, čistosti in natančnosti izvedbe, kar zbuja občutek zaupanja, ki ga zdravstveni objekt potrebuje. V nasprotju z zunanostjo sta notranja atrija intenzivno ozelenjena in razgibana, s čimer dajeta obiskovalcem in uporabnikom merilo človeka ter nudita prijetne ambiente.

Odlomek avtorskega eseja: Zgodovina prihodnosti

Avtor: **Žan MAJETIČ**
Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Slovenski prostor s svojimi specifičnimi topografskimi značilnostmi ima v svojo DNK zapisano razpršeno poselitev prostora. Zaradi neenakomernega razvoja in centralizacije ljudje gravitirajo v Ljubljano – zeleno prestolnico Evrope! Najlepše mesto, v katerem pa danes očitno ni več prostora za vse. Neverjetna rast cen nepremičnin in razvoj avtocestnega omrežja sta poglobljena razloga velikega preseljevanja v suburbijo.

Za bivalno udobje je treba prvotno zasnovati primerno infrastrukturo. Poleg vse napeljave, ki je očem skrita, način razpršenega bivanja zahteva dobro cestno omrežje. Stroška avtomobila nihče ne vračuna v ceno nakupa nove nepremičnine, kaj šele davka na okolje in prostor. Strošek prevoza v Sloveniji predstavlja v povprečju kar 21 odstotkov življenjskih stroškov prebivalca.¹

Zgled nam bi lahko predstavljal Zürich, kjer so že leta 1996 uvedli zakon, ki določa zgornjo mejno vrednost vseh parkirnih mest. To pomeni, da je za vsako novo parkirišče treba najprej enega odstraniti. Lep kontrast ponuja širše območje nove avtobusne in železniške postaje z Emoniko, kjer je v naslednjih letih predvidenih 4500 novih parkirišč.² Očitno še ne vemo, ali bo postaja namenjena ljudem ali avtomobilom.³

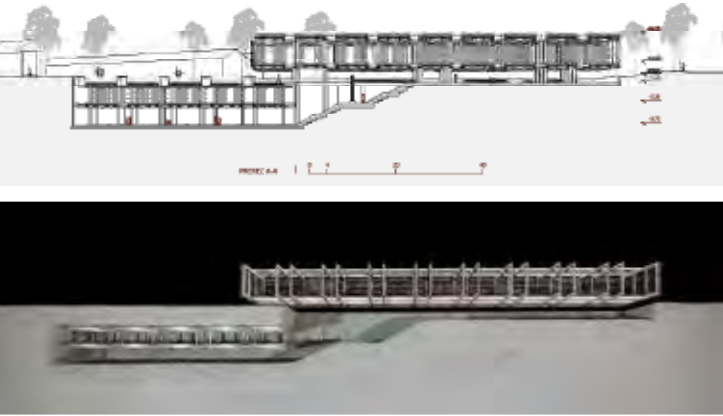
Nova centralna postaja v Ljubljani naj bi v celoti spremenila prometno stanje Ljubljane – na slabše? Namesto da bi mesto očistili prometa, bomo dobili ravno nasprotno. Nikjer še nisem zasledil podatka, koliko novih parkirišč za kolesa bo zagotovljenih na novi avtobusni in železniški postaji.

Arhitektura in infrastruktura predstavljata trajni poseg v prostor in življenje ljudi. Ko se bodo »pogoji poslovanja« spremenili, se bo lahko njun celotni sistem porušil. Z zmanjševanjem števila avtomobilov in upoštevanjem prihoda samovozečih vozil se bodo potovalne navade spremenile. Danes avtomobil v povprečju miruje 95 odstotkov časa. Ko bo avto vozil sam in bo ves čas v pogonu, parkirni prostor ne bo več nujno potreben. Istočasno pa je bilo še nedolgo nazaj zakonsko obvezno projektirati 2 parkirni mesti na stanovanje. Kaj se bo zgodilo z »ostanki« avtomobilskega prometa?

ARHEOLOŠKI MUZEJ PTUJ

Avtor: **Žan MAJETIČ**
mentorja: prof. mag. Tomaž Krušec, asist. Miha Munda

Razvaline gradu Lindek, pozabljene že vrsto let, samevajo vrh kopastega hriba nad Savinjsko dolino, obsojene na propad. Počasi, a vztrajno se brišejo sledovi nekdanje srednjeveške grajske arhitekture. Tu se pojavi vprašanje odnosa človeka do pomembnih dokazov človeške zgodovine in nenadomestljivih kulturnih ostalin naše civilizacije. Kot odgovor se preko oblikovanja arheološkega parka ponudi aktivna zaščita ruševin. Koncept prenove predvideva povezavo pozabljenih delov gradu v sklenjeno celoto.

¹ Weindorfer, A. (2023, November 22). Poraba v gospodinjstvih, 2022. SURS. <https://www.stat.si/SitWeb/News/Index/11486?guid=b3611436c-0ba6-4155-8100-46786ee066a9>
² IPoP. (22. 12. 2021). Kaj prinašajo novi projekti na območju kolodvora? Inštitut za politike prostora. <https://ipop.si/2021/12/22/kaj-prinasajo-novi-projekti-na-območju-kolodvora/>
³ Garrick, N., & McCall, C. (8. 8. 2012). Lessons From Zurich's Parking Revolution. Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2012-08-08/lessons-from-zurich-s-parking-revolution?embedded-checkout=true>

TRAFIKA PRIHODNOSTI

Avtor: **Žan MAJETIČ**

z Ano Martinšek in Saro Martinšek

Hitrost je ena glavnih značilnosti današnjega sveta, produkt katerega so tudi trafike oziroma male prodajalne vsega, še najmanj časopisa. S svojo zasnovo so programske omejene in ne odgovarjajo na potrebe sodobne družbe. Zavedamo se pomembnosti tiskanih medijev, a jih digitalni s svojo hitrostjo konstantno prehitevajo. Nova trafika zagotavlja individualen hiter tisk časopisa, ki se lahko posodablja hitreje. Streha predstavlja osnovni element, saj nudi zaščito, hkrati pa prostor ostaja prilagodljiv programu in lokaciji. Vse, kar danes potrebuje ulični kiosk, je infrastruktura za človekovo domišljijo in inovativnost.

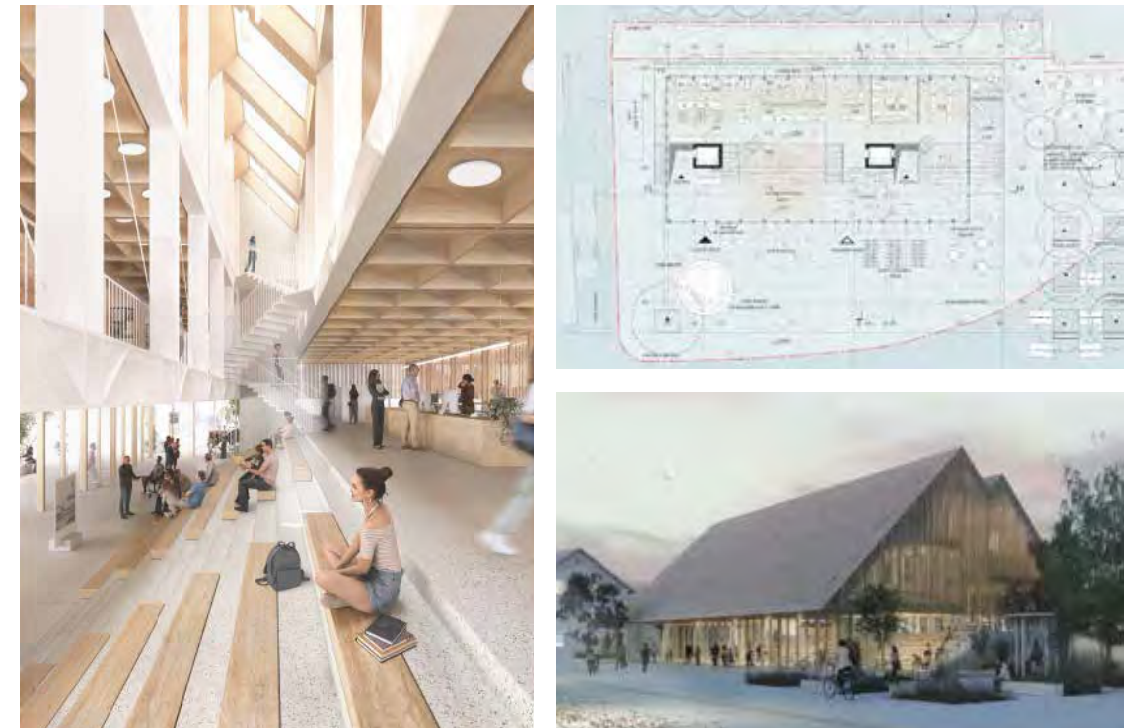

KULTURNI DOM IN KNJIŽNICA ŠENČUR

Avtor: **Žan MAJETIČ**

z Juretom Hrovatom, mag. inž. arh., Ano Kreč, mag. inž. arh. in Žanom Pirnatom, štud. arh.

Izhodišče oblikovanja novega kulturnega doma in knjižnice so tipične arhitekturne in materialne značilnosti arhetipske gorenjske hiše – težka, kamnita, ometana baza, nad katero se pne leseni del, gank, in strma dvokapna streha z zatrepji. Novi objekt je v svoji arhitekturni ideji jasno berljiv in se deli na tri razpoznavne dele: podzemno dvorano – težko bazo, vstopno večnamensko avlo – javni, transparentni parter in knjižnico – razgibano lebdečo streho. Zaradi želje po čim manjšem objektu, ki zahteva veliko programa na dani lokaciji, je dvorana v celoti umeščena v klet. Glavno središče predstavlja knjižnica, v katero se povzpnejo preko stopničaste baze, ki zaključuje trg. S svojo razgibanostjo po etažah se zagotovi primerna svetloba, dodatno pa je knjižnica osvetljena preko osrednjega notranjega atrija.

Odlomek avtorskega eseja: Hiša za vse

Avtor: **Lovre MOHORIČ**
Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Razmišljanje o sobi je neločljivo povezano s kontekstom mesta. Kot arhitekti, ki delamo v urbanem okolju, moramo na sobo gledati kot na varno notranje okolje sredi širšega javnega mestnega prostora. Vendar je koncept stanovanjskih stavb kot prilagojene obleke za posamezne stanovalce razmeroma nov pojav, okrepljen z državnimi subvencijami za lastništvo stanovanj v drugi polovici 20. stoletja. To nas je privedlo do univerzalne povezave med nepremičnino in individualnostjo, zaradi česar se vse bolj spodbujajo monofunkcijski prostori s poudarkom na eni sobi pred drugo, namesto da bi se odzvali na spreminjajoče se vzorce gospodinjstev in življenjske sloge.

Kljub tehnološkemu napredku in porastu brezžičnih in ročnih naprav se sobam še vedno konvencionalno pripisujejo posebne uporabe in funkcije ter se obravnavajo kot stalni elementi v stavbi. Nepremičninska terminologija še naprej ohranja to navado z opisovanjem nepremičnin predvsem glede na število sob, ki jih vsebujeta na primer stanovanjska hiša s tremi spalnicami ali stanovanje z dvema spalnicama. Vendar je pomembno, da se kot arhitekti zavedamo, da to ni prirojena ali nespremenljiva realnost, temveč konstrukt, ki ga je mogoče izpodbijati in si ga na novo zamisliti.

V zadnjih letih se je povečalo povpraševanje po cenovno dostopnih in skupnih bivalnih okoljih, ki uravnovešajo potrebo po zasebnosti in skupnosti v nedružinskih gospodinjstvih. To je privedlo do razvoja inovativnih stanovanjskih združenj, ki ponujajo različne oblike skupnih bivalnih ureditev, kot so »satelitska stanovanja«, sestavljena iz majhnih zasebnih in večjih skupnih prostorov. Vendar je komercializacija stanovanjskega sektorja privedla do tega, da kapitalistični investitorji in naložbeniki stanovanj spodbujajo generičen življenjski slog, namesto da bi ponujali raznolikost in izbiro pri načinu življenja. Kot ugotavlja Koolhaas (2002), sedanji razvoj stanovanjskih tipologij pogosto ne ustreza dejanskim potrebam prebivalcev. Namesto tega se običajne stanovanjske površine pogosto zmanjšajo, da bi ustrezale manjšim gospodinjstvom, kot so mikro stanovanja in garsonjere, katerih namen je ponoviti večje stanovanjske prostore s kopalnico, kuhinjo, bojlerjem in pralnim strojem, vendar v veliko manjšem obsegu. Posledica tega je neskladje med sodobnimi stanovanjskimi tipologijami in potrebami državljanov, zlasti ker več ljudi živi samih kot v družini.

DOMA Z BETONOM

Avtor: **Lovre MOHORIČ**
z Aleksandarjem Miškovičem
mentorji: prof. mag. Vasa J. Perović, asist. Anja Vidic, teh. sod. Jure Grohar

Vaza predstavlja nasprotje standardnega dojetja betona kot »racionalnega« materiala. Objekt govori o drugi skrajnosti betona: namesto statičnega in racionalnega – nepričakovano in iracionalno, organsko.

1 Morris, D. (13. 3. 2016). Today's Cars Are Parked 95% of the Time. Fortune. <https://fortune.com/2016/03/13/cars-parked-95-percent-of-time/>
2 Križnik, B. (2003). Fragmenti avtomobilnosti. Ab Magazine, 161–162.
3 Koolhaas, R. (2002). The Generic City. S. Kwiner (Ed.). Zone 1/2, 84–117.
4 Lefebvre, H. (1996). Writings on Cities. Blackwell Publishers.
5 Pallaasmaa, J. (2012). The Eyes of the Skin: Architecture and the Senses. John Wiley & Sons.
6 Mellbye, A. (2018). Co-living: A typological overview. Co-Living: Towards a Contemporary Way of Life (15–28). Springer International Publishing.

Odlomek avtorskega eseja: Premislek o arhitekturni izobrazbi. Pomen inovacije in prilagajanja

Avtorica: **Lucija RITOŠA**
Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

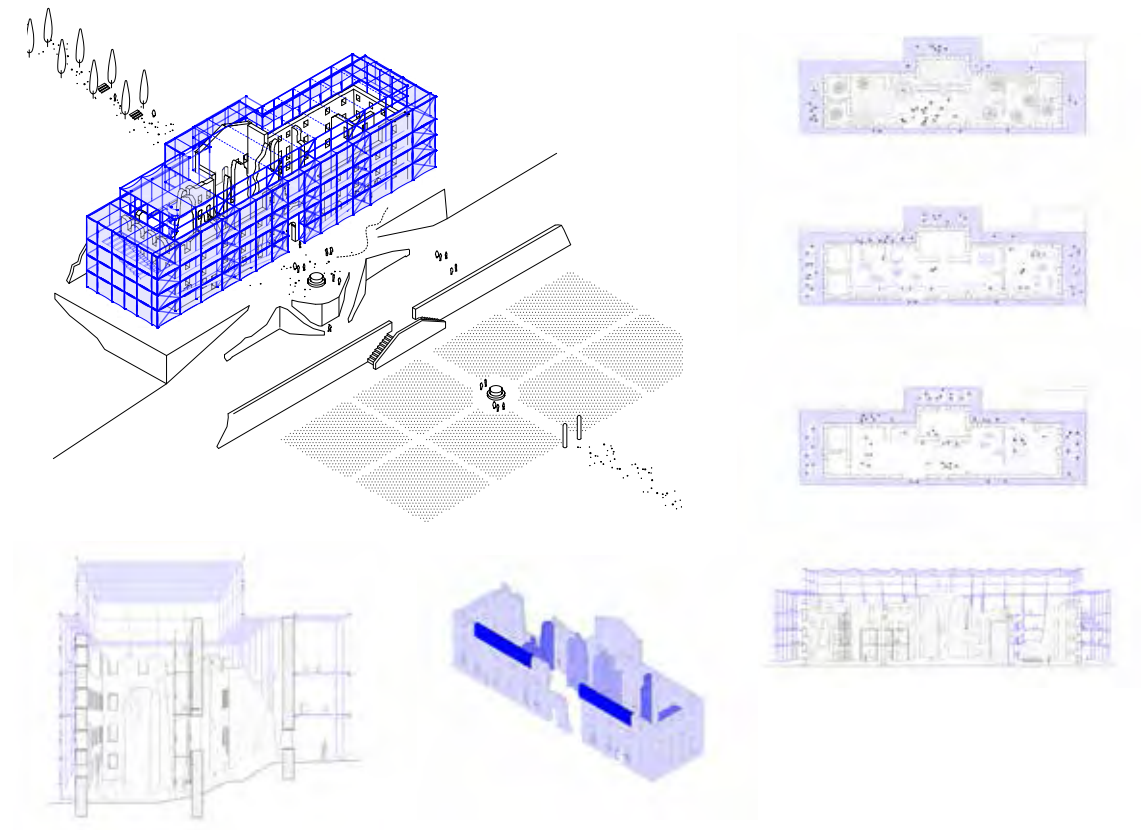
Kompleksnost hitro razvijajočega se sodobnega sveta čedalje bolj narašča, z njim pa tudi kompleksnost grajenega okolja in posledično arhitekture. Razvoj in spremembe v mestih danes odlikuje dinamika, ki je v preteklosti nismo poznali. Takšno stanje načrtovanja grajenega okolja zahteva vključevanje udeležencev, ki prihajajo iz različnih disciplin. Po drugi strani je pomen arhitekturne stroke s perspektive širše javnosti in drugih poklicev, povezanih z gradnjo, v propadu. Problem se začne že z institucijami, ki ponujajo arhitekturno izobrazbo. Zdi se, da tovrstne institucije še niso spoznale, da je pomen arhitekta postal začasen in minljiv, da arhitektura ni več povezana zgolj z grajenim svetom, da se od arhitekta pričakuje širok nabor kompetenc.

Kljub velikim spremembam, do katerih je prišlo z globalizacijo, razvojem novih tehnologij in informacijske kulture, se učni načrti v zadnjih desetletjih skorajda niso spremenili. Zaradi težav, s katerimi se trenutno sooča naša družba, je bolj kot kdaj koli prej pomembno, da so prakse in institucije dinamične in prilagodljive, in to zlasti na področju izobraževanja. Namesto inertnosti, opazovanja in sledenja ustaljenim rutinam družba potrebuje samozavestne in odzivne akterje, ki znajo prevzeti pobudo in delovati ne glede na ovire sodobne družbe. Pojavlja se vprašanje, kakšna je vloga arhitekta in arhitekture v novonastajajoči družbi ter kako se bo arhitekturna izobrazba odzvala na njene nove potrebe.

DOBRI STARI ZIDOVI

Avtorica: **Lucija RITOŠA**
mentorji: prof. Maruša Zorec, izr. prof. dr. Ljubo Lah, izr. prof. dr. Sonja Ifko,
doc. Uroš Rustja, asist. Andraž Keršič

Pristop k prenovi gradu temelji na ugotovitvi, da prenova pogosto traja več let in da sam proces preprečuje obiskovalcem dostop in uporabo prostora. Ker je proces prenove zanimiv, ga skušamo približati obiskovalcem. Projekt raziskuje odnose med programom, ki ga struktura zaseda, in koraki prenove v posameznih fazah procesa. Novi posegi delujejo kot odri za gradbena dela in utrjevanje obstoječih delov. Hkrati gre za odstranljivo in reverzibilno strukturo, ki omogoča, da se grad napolni in izprazni z začasnimi programi glede na potrebe in tako postane aktivator kraja.

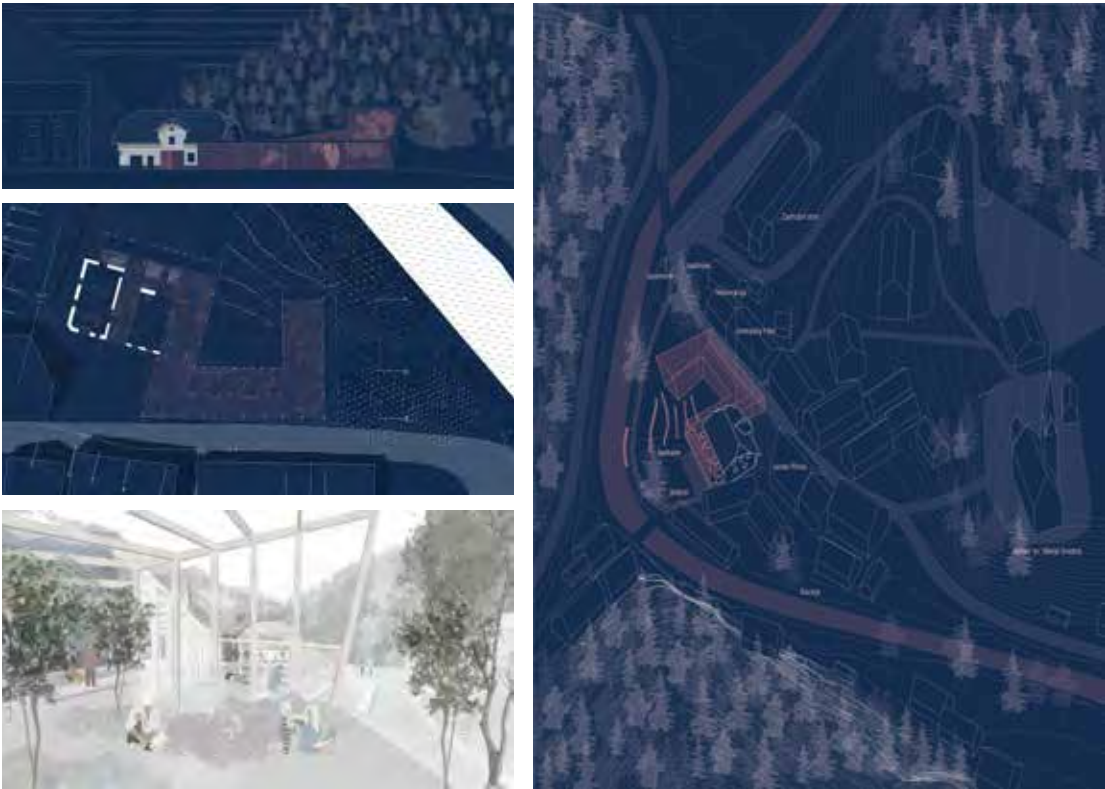

ZNOTRAJ / ZUNAJ

Avtorica: **Lucija RITOŠA**

mentorja: doc. Rok Žnidaršič, asist. Katarina Čakš

Večina prebivalcev Solčavskega je razpršena po okoliških vaseh in visokogorskih kmetijah. Predlog je zato oblikovanje zbirališča krajanov v središču vasi v nekoliko nenavadnem, hkrati pa popolnoma vsakdanjem prostoru rastlinjaka. Ustvari se javni prostor, ki deluje v notranjosti volumna rastlinjaka in tako omogoča prijetno druženje v vasi tudi v dolгих zimskih mesecih. Obstoječa hiša in novi volumen rastlinjaka sta prostorsko povezana, oblikovno pa sta obravnavana kontrastno. Obod obstoječe hiše se ohrani kot varno zavetišče, novi objekt pa nastane kot premestitev zunanjega prostora v notranjost, v katerem lahko uporabniki doživljajo in opazujejo spreminjanje naravnih pojavov v Alpah. Rastlinjak tako deluje kot transparentna meja med obema prostoroma, hkrati pa kot povezava, ki spodbuja interakcije in prehajanje preko objekta.

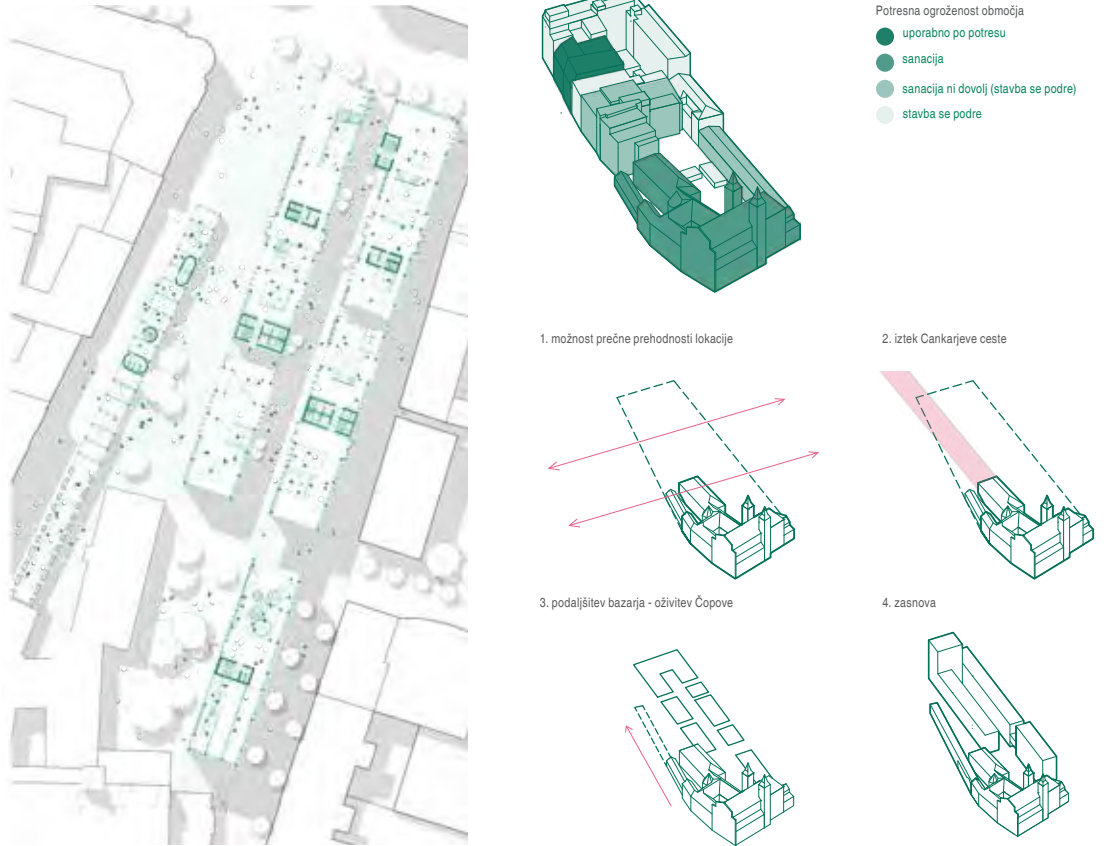
TALIŠČE

Avtorica: **Lucija RITOŠA**

z Emo Vrecl

mentorja: doc. Rok Žnidaršič, asist. Katarina Čakš

Ureditev mesta Pula sledi logiki radialnega urbanizma. Lokacija, na katero postavljam svoj objekt, je del Rive, ki določa obod starega mestnega jedra. Začetek poti oznanja opečnati dimnik, ki stoji ob zapuščeni kotlovnici. Na vzhodni strani stojita muzej olja in restavracija, ob muzeju pa promenada vodi do morja, na katerega se odpre tudi pogled. Obod obravnavane lokacije tvorijo stanovanjski bloki. Dimnik kot dominanta v prostoru oznanja začetek poti, deluje pa tudi kot vhod v staro mestno jedro. Intervencija v prostor je lamelna hiša, sestavljena iz zaporedja zidov, ki nekje zapirajo, drugje pa odpirajo poglede na obe strani hiše.

Odlomek avtorskega eseja: Premislek o arhitekturni izobrazbi. Pomen inovacije in prilagajanja

Avtor: **Matevž ROŽMAN**
Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Skozi vsa leta študija nas na fakulteti za arhitekture učijo o kontinuiteti arhitekture in izhajanju iz tradicije. Zato se mi zdi precej nenavadno, da v vseh letih predavanj ne omenjamo gradnje z zemljo, ki ima med gradbenimi materiali najdaljšo tradicijo, v objektih iz zemlje pa še vedno živi največji delež svetovne populacije.

Osebnostno sem precejšen navdušenec nad gradnjo z zemljo, za katero mislim, da bi ob ustreznem razvoju lahko ponovno močno doprinesla ne le arhitekturni stroki, ampak predvsem družbi. Res je, da je šla gradnja z zemljo zaradi industrializacije drugih materialov rahlo v pozabo in je danes močno stigmatizirana, vendar opuščanje tovrstne gradnje pomeni tudi opuščanje tradicije kultur in njihovega znanja. Sicer je gradnja z zemljo z nami že več kot 10.000 let – vsaj tako kažejo arheološke najdbe. Skladno s tem pa je nastalo ogromno različnih tehnik, ki so se razvijale glede na kvaliteto zemlje, podnebja in potrebe družbe.

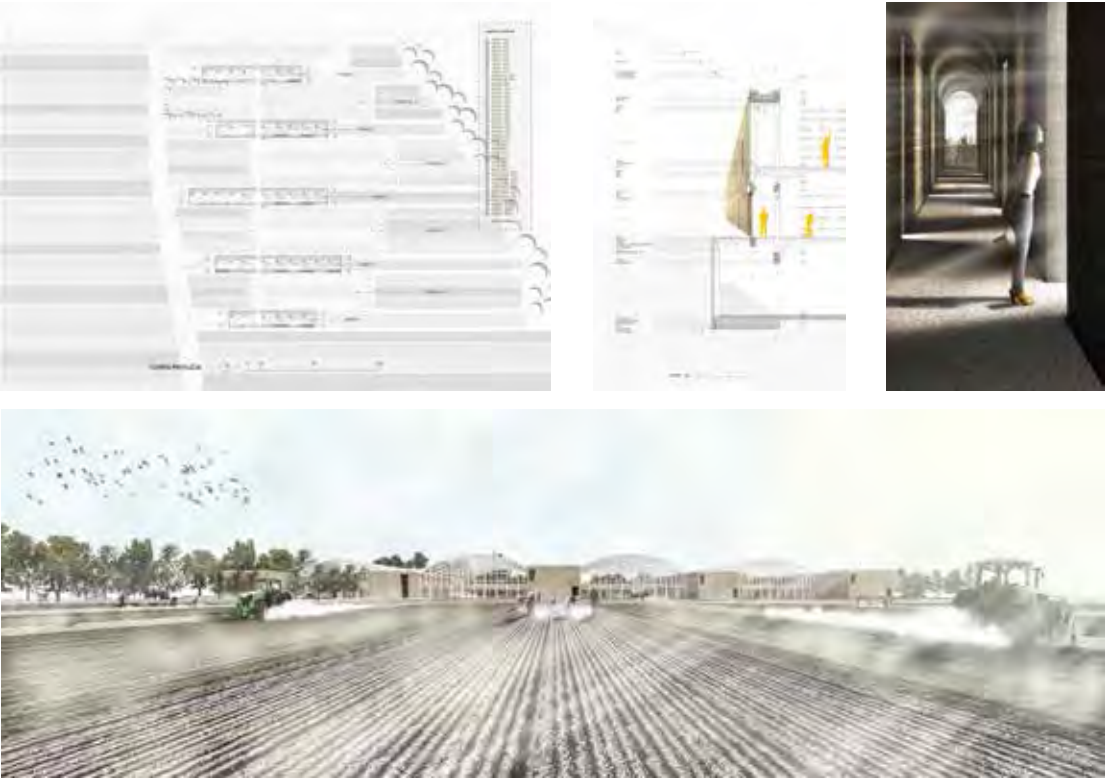
Današnji gradbeni standardi zagotovo niso v prid omenjenemu materialu, ampak prej kot ovira bi to moral biti povod, da znanje naših prednikov nadgradimo s sodobno tehnologijo in odgovorimo na to problematiko. Tako bi lahko gradili trajnostno in učinkovito, arhitekti pa bi preko razumevanja materiala snovali konstrukcijsko iskreno arhitekturo.

O gradnji z zemljo v prihodnosti je danes težko razmišljati, saj ji arhitekturna, gradbena in druge oblikovne ter tehnične stroke ne namenjajo dovolj pozornosti. Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani bi morala razmišljati o vpeljavi gradnje z zemljo v svoj študijski program vsaj v obliki izbirnega predmeta. Fakulteta kot izobraževalna ustanova bi morala predstavljati temelj raziskovalnih metod, s svojo publiciteto pa bi lahko nagovorila širšo javnost, mogoče celo vladne organizacije.

SAMOOSKRBNI CENTER PTUJ

Avtor: **Matevž ROŽMAN**
mentorja: prof. mag. Tomaž Krušič, u.d.i.a., Miha Munda, m.i.a.

Program samooskrbnega centra je nastal na podlagi ugotovitev, da smo v Sloveniji s hrano slabo samooskrbni, čeprav imamo veliko potencialnih obdelovalnih površin. Namen objekta je spodbuditi željo po kmetijstvu kot primarnem viru dohodka, kar samooskrbni center v širšem pogledu dosega s konceptom krožnega gospodarstva: mesto -> samooskrbni center -> kmetje -> samooskrbni center -> mesto. Samooskrbni center meščane za delo na kmetiji najprej primerno izobrazi, kasneje pa le-ti svoje pridelke v centru prodajo, od koder se nato distribuirajo nazaj v mesto. Program samooskrbnega centra sestavljajo skladišča, logistični center ter izobraževalni program, tako teoretični kot praktični del. Slednji zajema njive, rastlinjake ter šotore za gojenje rastlin.

ROČNA IZDELAVA KLOPI IZ ZEMLJE

Avtor: **Matevž ROŽMAN**

z Matevžem Grando, Patrikom Benedičičem, Sinjo Tekavec, Matevžem Dražumeričem, Matevžem Rožmanom, Noro Hoti, Karin Pušnik, Benjaminom Kranerjem, Hanetanom Mujevičem, Pio Gerbec, Maksom Zorman
mentorja: Matevž Granda, Patrik Benedičič

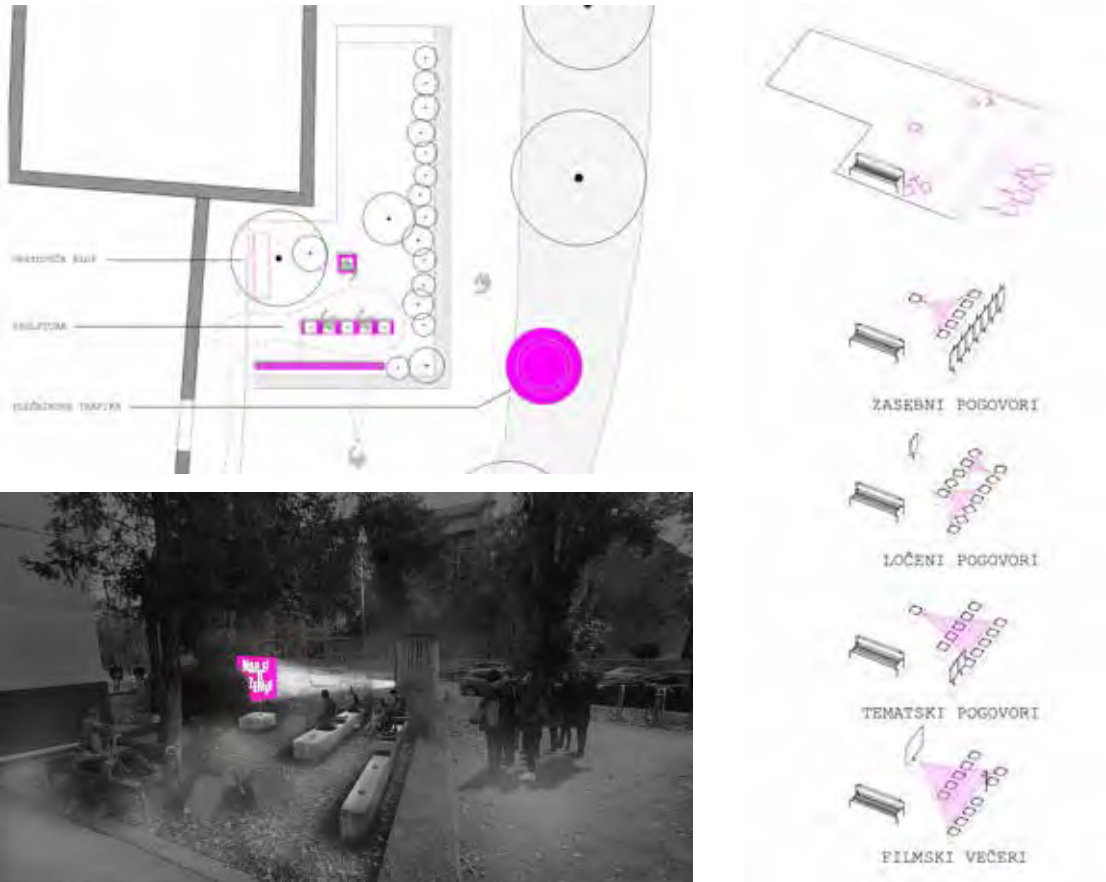
Ročna izdelava klopi iz zemlje je bil predmet ene izmed Outsiderjevih delavnic gradnje z zemljo. Gradnje smo se lotili z analizo in mešanjem materiala (zemlje), ki smo ga kasneje nasuli v opaž in začeli zbijati z ročnimi nabijalci. Tak način gradnje je precej počasen proces, ki danes v razvitejših državah skoraj ni več aktualen, saj obstaja že več načinov avtomatizacije, ki gradnjo pospešijo, zahtevajo pa tudi manj fizičnega napora. Vseeno pa ročna gradnja predstavlja temelj razumevanja materiala in njegovega odzivanja.

URBANA SKULPTURA

Avtor: **Matevž ROŽMAN**

Zemlja kot konstrukcijski material je material prihodnosti, ki bo začel tvoriti tudi urbani prostor. Poleg karakteristik, ki jih material ima, je zemlja zagotovo eden izmed bolj anonimnih materialov, ki s svojo pojavnostjo v ospredje postavlja prostor, v katerem se nahaja. Prav tako je zasnovana tudi skulptura, ki s svojo zasnovo in kompozicijo poudarka ne daje nase, ampak na dogajanje okoli sebe, s čimer oživlja urbani prostor. Zasnova v svoji mikrolokaciji ohranja vse obstoječe gradnike prostora (drevo, grmičevje, klop), saj z njimi vzpostavlja odnos, ki prostoru nudi eno izmed najpomembnejših kvalit: javnost–zasebnost.

Odlomek avtorskega eseja: *aplikativnost*

Avtorica: **Neja STOJNIĆ**
Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

aplicirati -am (SSKJ)

1. prenesti na kaj, prilagoditi kaj čemu
2. uporabiti, uveljaviti
3. obl. našiti, nalepiti okrasek, zlasti na tkanino ali na usnje

aplikacija -e (SSKJ)

1. knjiž. prenašanje na kaj, prilagoditev čemu
2. knjiž. uporaba, uveljavitev
3. našit, nalepljen okrasek, zlasti na tkanini ali na usnju

aplikacija (računalništvo) – ni definicije po SSKJ, samo wikipediji

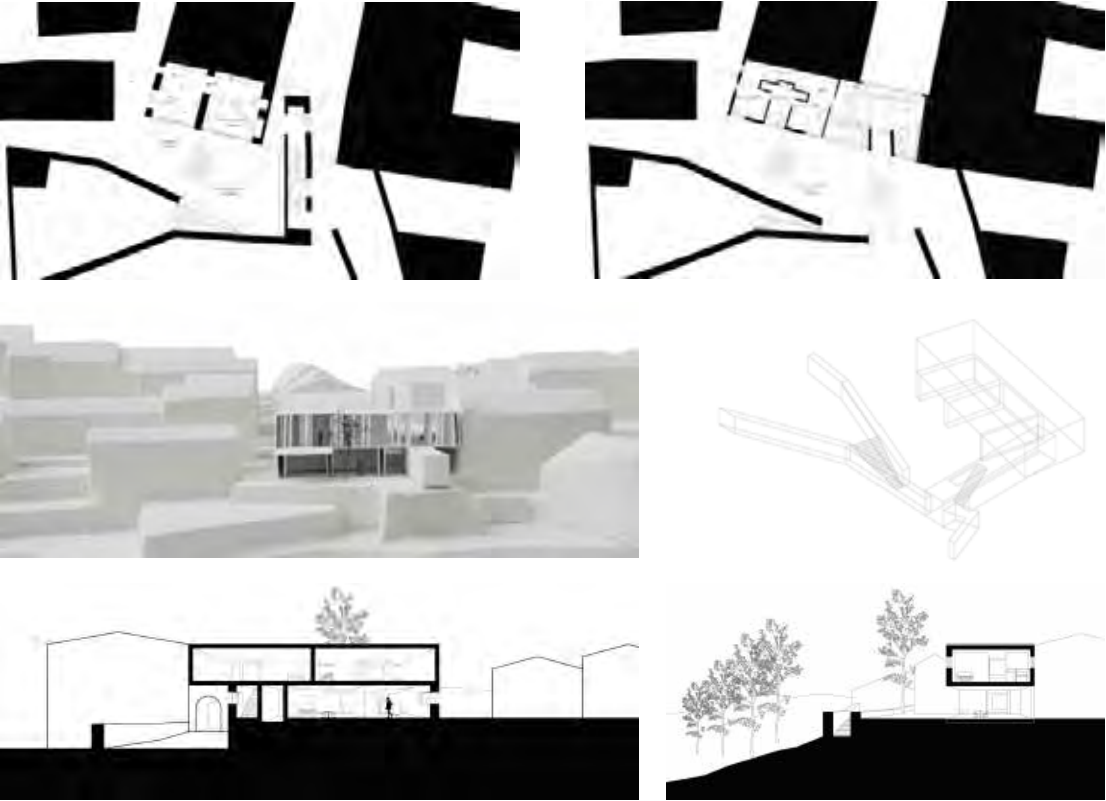
1. je uporabniški računalniški program, ki ga razvijalci razvijejo zato, da uporabnikom programa zagotavlja določene uporabne lastnosti.

Arhitektura si kot interdisciplinarna veda zasluži, da se v svojem delovanju ne samo povezuje, ampak tudi napreduje v besedišču slovenske literature in v jeziku na splošno. Prek razširitve besedišča in dodajanja novih besed v SSKJ, ki omogočajo primerno ubesedenje arhitekturnega razumevanja, bomo zanimanje razpršili izven stroke. Zainteresirana javnost seveda ne zajema pretiranega števila ljudi, saj se od skopih 2,1 milijona Slovencev še kar precej posameznikov odšteje, ko začnemo razglabljati o arhitekturi. Z idejo razširitve arhitekturnega besedišča prek pol- in strokovnih člankov tako približamo možnost njenega razumevanja tudi širši javnosti oz. odpremo diskurze za širše občestvo. Disciplina, ki je drugače odtujena od splošne javnosti ali vsaj njenega razumevanja, dobi zmožnost integracije v večjo množico misli.

HIŠA E

Avtorica: **Neja STOJNIĆ**
mentorji: prof. Maruša Zorec, doc. Uroš Rustja, asist. Andraž Keršič, Tadej Bolta

Ideja projekta je zasnovati prostor, ki bi združil staro in novo ter hkrati povezal ljudi. Različni zorni koti, kako se umetnik poveže s sabo, z umetnostjo, z naravo, z drugimi, so zajeti v samem projektu. V pritličju se tako znajdejo stari zidovi, na katere se z več strani nasloni nov objekt. V zgornjem nadstropju pa se nov zid nasloni na stare zidove že obstoječe hiše. Skupaj ustvarita varen prostor, kjer umetnik ustvarja, razstavlja svoja dela in se druži. Objekt je z vseh strani odprt in vabi ljudi, da si ogledajo notranjost, še vseeno pa nad vsem kaosom zagotavlja miren prostor za življenje in počitek. Hiša s svojo obliko usmerja pogled v atrij z razgledom, hkrati pa ne jemlje pozornosti okoliškim objektom, saj se z njimi poravnava in sledi prepoznavnemu grajenemu tkivu in orientaciji hiš v Vipavskem Križu. Povzetek ideje je torej ustvariti nov spokojen prostor z upoštevanjem tradicionalne arhitekture prostora.

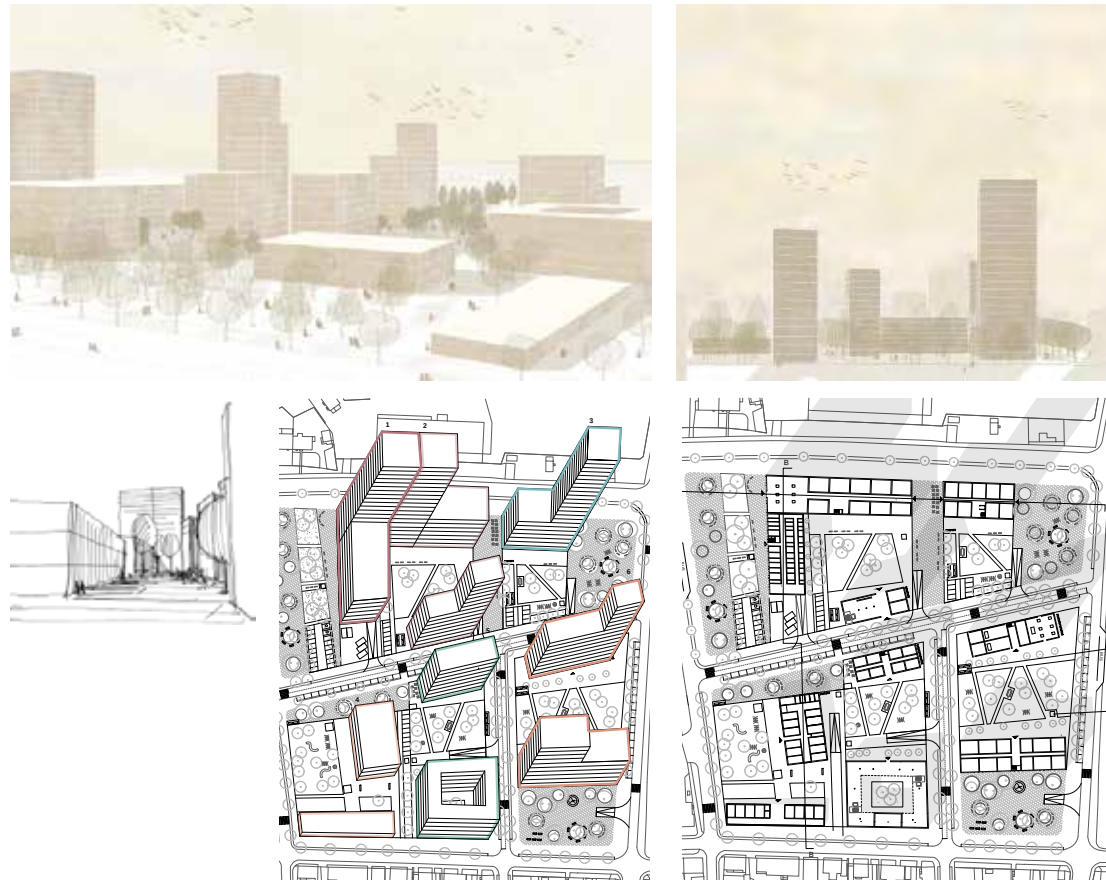

URBANA ŠMARTINKA

Avtorica: **Neja STOJNIČ**

z Alanis Štrukelj, Majo Perpar, Shani Noah Grulja in Lano Bavcon
mentorji: izr. prof. mag. Polona Filipič Gorenšek, asist. Sinan Mihelčič

Z novim posegom se območje prične bolj povezovati na vseh ravneh in ustvari nov center dejavnosti v ljubljanski suburbiji. Ureditev rahlja robove in povezuje identitete prostora. Pritličja so v severnem delu namenjena javnim programom, etaže pa poslovnim prostorom in stanovanjem. Na jugu prevladuje izobraževalni program in stanovanjski prostori v vseh etažah. Z ureditvijo zagotovimo veliko javnih površin, ki omogočajo vozlišča dejavnosti. Vzpostavijo se odprti pogledi proti novozasnovanim in obstoječim zelenim prostorom, z razmakom med stavbami pa se prepreči prekomerna osončenost objektov. Na tak način se odzivamo na različne pogoje zagotavljanja večje zasebnosti, prehodnosti in pojavnosti v prostoru.

STUDENICE

Avtorica: **Neja STOJNIČ**

z Alanis Štrukelj, Margerito Voulisso Stell Pičman in Laurop Trobec
mentorji: izr. prof. dr. Sonja Iľko, prof. Maruša Zorec, izr. prof. dr. Ljubo Lah, asist. Andraž Keršič

Intervencija izhaja iz treh pristopov stikanja z obstoječo strukturo: najprej se vzpostavi pot med grajenim in zelenim, nato se v starem samostanu vzpostavi nova pot, nazadnje pa se sklenejo zazelenjeni predeli z vodnimi površinami, kar predstavlja zaključeno zanko prehajanja po območju. V treh dvoriščih se preko zelenja, ki se postopoma stopnjuje, stopnjuje tudi zasebnost. Ideja zasnove tako temelji na minimalnem posegu, kjer fragmentirano celoto samostana povežemo skupaj z elementom novega tlaka ter z njim uporabnika vodimo po krožni poti.

Odlomek avtorskega eseja: Oživimo praznine mest

Avtorica: **Kim ŠIREC**
Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Javni prostor je javno dostopen vsem ljudem pod enakimi pogoji, brez omejitev. Je osnovni element mestne strukture, ki se povezuje v omrežje javnega prostora. Če arhitektura deluje kot okvir za življenje, je javni prostor podaljšek le-tega. Je katalizator odvijanja človeških procesov in dogajanj. »Ljudje ne bivajo le na zamejenih zasebnih površinah, v hišah, ločenih z zidovi in ograjami, temveč tudi v javnih in poljavnih prostorih mesta.«¹ Javni prostor je v določenem pogledu globljega pomena kot zasebni prostor, saj se je večina zgodovine odvila prav v njem.

Če nam je Plečnik zastavil vodilne osi v mestnem tkivu, na katere se vežejo vsi večji odprti prostori, so se skozi čas in rast mesta izoblikovale nove ali izstopile že obstoječe manjše praznine, ki kličejo po svoji uporabi. Te praznine lahko prepoznamo kot manjše zelene površine, nefunkcionalne odprte prostore med stavbami, vogale križišč, zaključke slepih ulic, območja rečnih nabrežij ali dvorišča zaprtih stavbnih blokov. Danes še vedno najdemo številne medprostore v središču mesta, ki so ostali arhitekturno neoblikovani, vendar lahko v njih prepoznamo izjemen pomen za razvoj mesta.

Mestne praznine, ki se nizajo med mestne koridorje, so podvržene procesu počasne degradacije. Zaradi njihove vizualno degradirane podobe in odsotnosti primernih programskih vsebin ne opravljajo svoje primarne naloge odprtega mestnega prostora. Naša naloga je, da v njih prepoznamo potencial prehodnih prostorov, ki so lahko napolnjeni z vsebinami vsakdanjega življenja in postanejo prostor srečevanj, počitka ter novih spominov in doživetij. Hkrati pa z oživljanjem manjših javnih odprtih prostorov (v skladu s prostorsko identiteto) gradimo podobo mesta. Pri preoblikovanju mestnih praznin se moramo spomniti, da ti odprti prostori običajno niso samostojni, saj so neposredno vezani na določen objekt ali širše območje, zato jih ne smemo obravnavati kot avtonomne enote, temveč kot del širšega prostorskega konteksta.

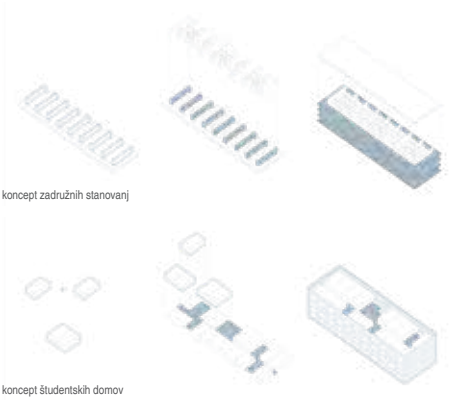
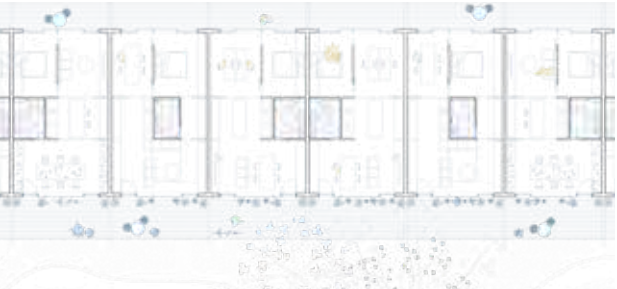
Z zavestnim opazovanjem prostora v osrčjih mest lahko tako najdemo mnogo potencialov za ponovno življenje mestnih prostorov. Pri prenovah zapuščenih in degradiranih prostorov ter arhitektur je seveda treba več finančnega vložka nameniti oblikovanju, vendar s tem ne le da ohranjamo kvaliteto bivalno okolje, temveč tudi našo identiteto.

¹ Schmeidler, K. in Kopačik, G. (2000). Ulica kot polifunkcionalni urbani prostor. Urbani izziv, Let. 11, št. 2, str. 77-82.

V MESTO, Z NARAVO

Avtorica: **Kim ŠIREC**
mentorji: prof. Maruša Zorec, asist. Uroš Rustja, asist. Andraž Keršič, Tadej Bolta

Prostor degradirane industrijske dediščine postane potencial za novo prihodnost. Z namenom, da se v degradirano območje Uniona ponovno vlije življenje, se oblikuje stanovanjski kompleks dveh vzdolžnih lamel s programom neprofitnih najemniških stanovanj in študentskih domov kot odgovor na današnjo stanovanjsko krizo mladih. Objekta sta si po zasnovi kontrastna; zadržna stanovanja so izrazito ekstrovertirana, kjer povezavo z okolico tvorijo obojestransko orientirana stanovanja in skupnostni gank, ki postane predprostor samih stanovanj, prostor druženja in igre. Deluje kot povezovalni element in spodbujevalec medgeneracijskega druženja. Gank, poleg zelenega atrija, tako predstavlja pomemben prostor skupnosti. Sama konstrukcijska zasnova omogoča fleksibilnost tlorisne zasnove, kjer se volumen stanovanja lahko poljubno polni s predelnimi stenami glede na potrebe posameznika in njegove življenjske situacije. Fleksibilnost tlorisa omogoča prilagoditev bivanja skozi življenjska obdobja.

VURNIKOVA SPOMINSKA SOBA

Avtorica: **Kim ŠIREC**
mentorji: prof. Maruša Zorec, asist. Uroš Rustja, Andraž Keršič, Tadej Bolta

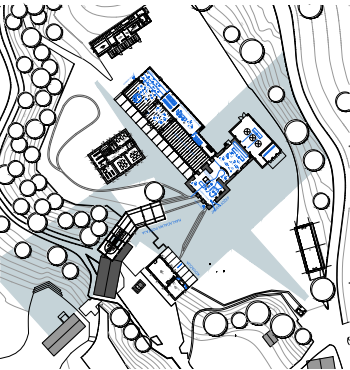
Pri raziskovanju življenja Ivana in Helene Kottler Vurnik se nas je predvsem dotaknila njuna skupna življenjska zgodba. Med spoznavanjem poklicnih dosežkov obojih smo odkrili tudi osebi, ki za njimi stojita. Odkrili smo njun kontrast, individualno in skupno življenje, hkrati pa povezanost in sodelovanje, ki se kažeta v številnih skupnih projektih. Ker se lokacija razstavnega prostora nahaja v njenem domu, smo želeli obiskovalcu predstaviti življenjsko pripoved, ki je neposredno vplivala na njuna dela, hkrati pa smo si prizadevali predstaviti oba, tako Ivana kot Heleno, kot samostojna protagonista. Tako smo vedeli, da želimo ustvariti krožno zasnovo z dvema različnima prostoroma, ki sta nasičena s kontrastnima atmosferama. Začel se je ponavljati vzorec intimnejšega centralnega prostora, ki pooseblja njuno zasebno družinsko življenje, ter odprtega obodnega prostora, ki predstavlja javni del njunega življenja.

JOŽEFOV JAŠEK

Avtorica: **Kim ŠIREC**
s prof. Marušo Zorec in asist. Gašperjem Medveškom

Objekti ob Jožefovem jašku, ki so prvotno služili potrebam rudarstva, se bodo prenovili in služili splošnim kulturnim dejavnostim. Prenovljeni bodo na način, da bodo omogočali večnamensko rabo; kulturno, socialno, družabno in drugo. Obstoječa arhitekturna dediščina bo prenovljena in predstavljena v izvorni podobi. Objekti bodo funkcionalno prenovljeni (ureditev tlakov, konstrukcij in strešin na način, da bodo omogočali funkcionalno rabo prostora). Zunanja ureditev bo enostavna in neopredeljena z oblikovanjem skupnega tlaka, ki bo opredelil nove vhode v objekte. Območje se bo z okolico povezovalo v vseh štirih smereh prostora.

Odlomek avtorskega eseja: Oblika možnosti

Avtorica: **Ajda ŽAGAR**

Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Glavno raziskovalno polje arhitekture ni zares objekt, ki ga fizično gradi, temveč njegova negacija oziroma praznina, ki jo s tem ustvari. Oblika v arhitekturi postane negativna oblika, zgolj odlitek pravega objekta njenega interesa, ki je vedno odsotnost, možnost, potencial, to, kar se lahko zgodi v odsotnosti. Tisto, česar tam ni. In odnos, ki je na nek način edini resnični problem arhitekture, je prav odnos med praznino in njeno lupino. Povezava med nečim fundamentalno definiranim, končnim, in drugim fundamentalno neskončnim ter nedoločenim. In med njima obstaja odnos.

Med absolutno določeno steno, tlemi, stropom in absolutno nenadzorljivim dogajanjem v praznini obstaja odnos. Ta odnos je oblika praznine. Oblika praznine je oblika možnosti, oblika nečesa, česar še ni, morda niti ne bo, neštete geste, ki so v njej mogoče. Iskanje ravno takšnih oblik praznine, oblik, ki odpirajo možnosti, je arhitektura.¹

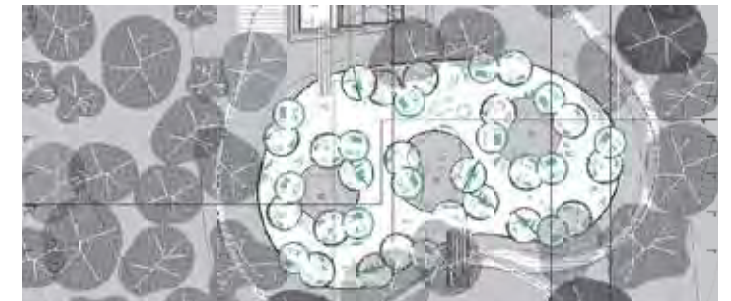
¹ Tamburelli, P. P. (2022). On Bramante. (158). Cambridge, Massachusetts: MIT Press.

B A Z A 2 0

Avtorica: **Ajda ŽAGAR**

mentorja: doc. Rok Žnidaršič in asist. Katarina Čakš

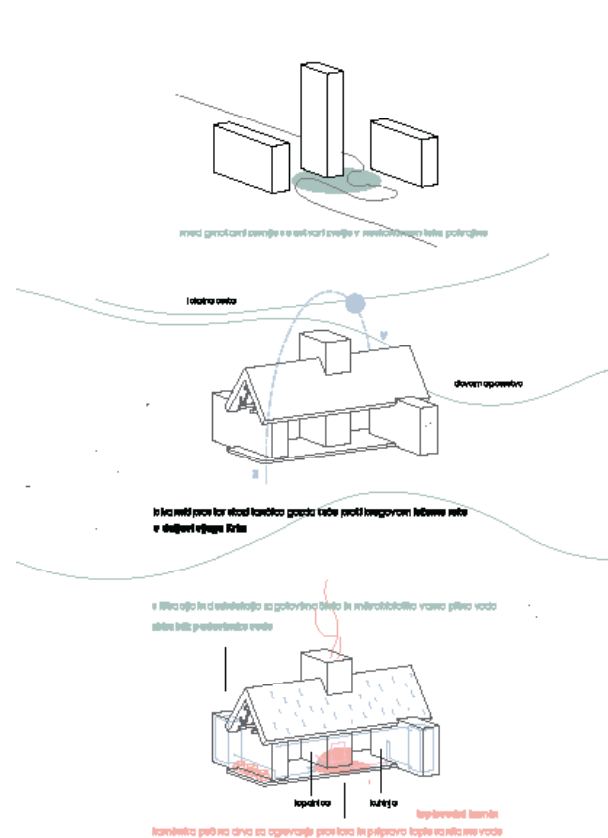
Kako poseči v prostor, za katerega se zdi, da ga je najbolje pustiti nedotaknjene? Projekt raziskuje intimni prostor Kočevskega Roga, ki je poln spominov in travm, skupaj z vprašanjem življenja, minevanja, slovesa in nadaljevanja. Raziskuje možnosti združevanja programov (paliativne oskrbe in umetniške rezidence), da bi življenje povezali v celoto kot preplet življenjskih ciklov, ki sobivajo. Bivanjski prostori so zasnovani kot krogi, ki jih je mogoče zapreti ali odpreti, da se celotna hiša zlije v trenutku sobivanja.

MED BLOKI

Avtorica: Ajda ŽAGAR
z Leo Eleno Vidmar

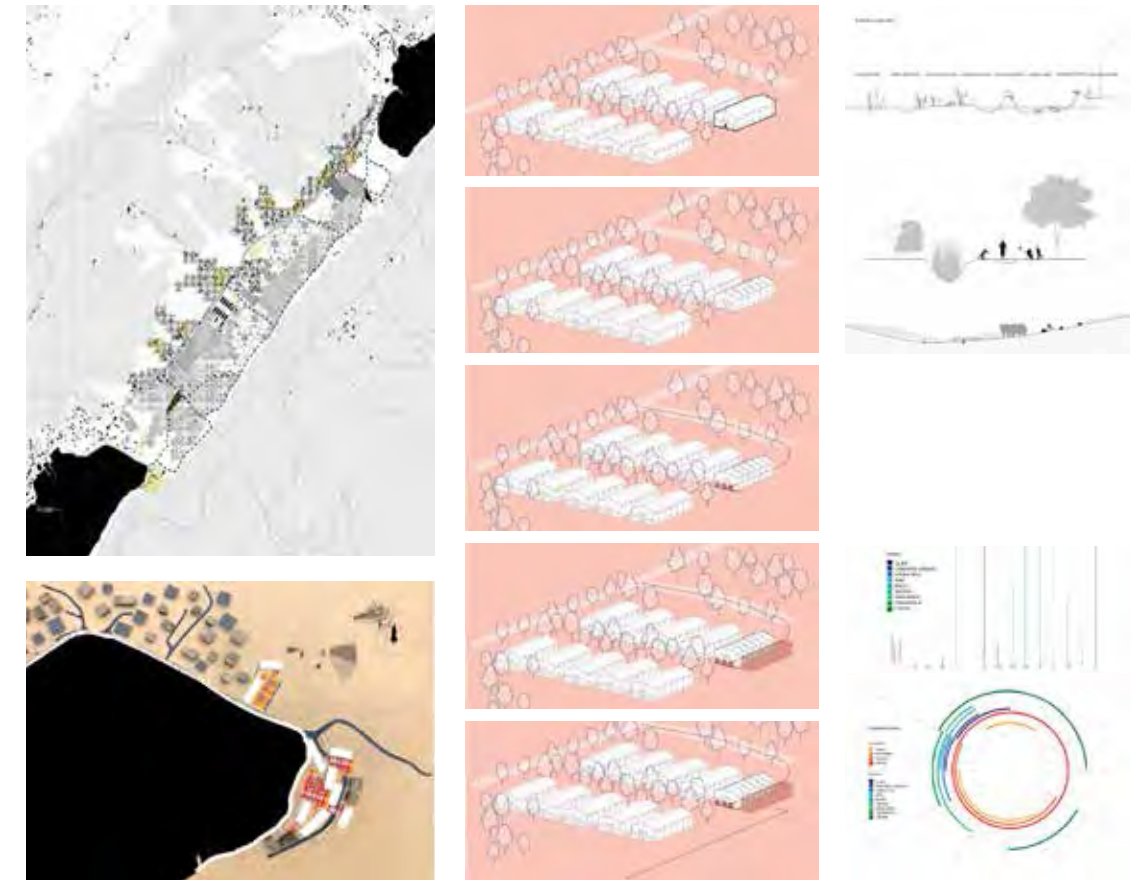
Hiša iz zemlje v svetu reke. Prostor spodnjega toka reke Krke je pripoved o reki in ravnici, po kateri se ta prosto razliva. O življenju, ki teče z reko in beži v prostranstvo. O otokih vztrajnosti, ki kljubujejo in ostajajo trdni, medtem ko se reka razliva. V varnem zavetju gozda se vzdignejo trije monoliti zbite zemlje. Bit, ki spominja na neutrudno kljubovanje Krkinih otokov in v sebi nosi varnost. Med monoliti teče prostor, teče življenje. Ko se nad njimi vzpostavi skelet strehe, se vzpostavi zavetje. Slamnato pokrivalo nosi spomin na rokodelstvo. Človek živi tam.

KAMPORSKO POLJE

Avtorica: Ajda ŽAGAR
z Astrid Magajna, Matijo Nahtigalom in Leo Eleno Vidmar
mentorja: doc. Rok Žnidaršič, asist. Katarina Čakš

Projekt je rezultat razmisleka o poštno logističnem centru v času brez avtomobilov. V njem naloge poštarjev opravljajo droni in vlaki – na dolge razdalje paketi potujejo preko železnice, preko kratkih razdalj pa jih dostavljajo brezpilotna zračna plovila – droni. Poštno logistični center predstavlja stičišče teh dveh procesov ter stik s človeškim dejavnikom – pošto ter razširitev bližnjega železniškega muzeja.

POVZETEK RAZPISA ZA VURNIKOVO ŠTUDENTSKO NAGRADO 2024

Celotni razpis je objavljen na spletni strani Centra arhitekture Slovenije

Vurnikova študentska nagrada se za celotni študijski opus podeli študentkam in študentom 4. in 5. letnika enovitega magistrskega študijskega programa arhitektura (UL FA), 1. in 2. letnika drugostopenjskega študijskega programa urbanizem (UL FA) in 1. in 2. letnika magistrskega študijskega programa arhitektura (UM FGPA). Podeljena bo ena Vurnikova študentska nagrada in dve enakovredni priznanji.

Nagrada je častna in finančna (vrednost prve nagrade je 1500 EUR neto) in namenjena študijskemu potovanju. Dobitnik/dobitnica Vurnikove študentske nagrade bo v okviru naslednjih Vurnikovih dni pripravil predavanje z vtisi s potovanja. Podeli se tudi dve častni priznanji v vrednosti 300 EUR neto, ki za prejemnika/prejemnico ne predstavlja obveznosti.

Študenti/študentke pripravijo:

01 osebno mapo

(format A4, največ 50 strani in ne več kot 15 projektov, .PDF in .IDML)

_ predstavitev vsakega projekta mora zajemati: naslov projekta, navedbo sodelavcev študentov, mentorjev, asistentov in kratek opis, ki naj bo v slovenskem in angleškem jeziku,

_ v osebno mapo ne sme biti vključena magistrska naloga,

02 avtorski esej o arhitekturi in/ali urbanizmu

(priporočeno 7000 – 10 000 znakov brez presledkov v slovenskem in angleškem jeziku, .DOC)

_ esej naj predstavi tematiko, ki vas navdihuje/je družbeno aktualna/odpira nova vprašanja delovanja v arhitekturi in/ali urbanizmu
_ esej mora v obeh jezikih imeti vidno označen en ali več odlomkov, ki jih študent želi v katalogu Vurnikove študentske nagrade izpostaviti. Vsi odlomki skupaj ne smejo presegati 2500 znakov (s presledki).

Oddaja gradiva je le digitalna (esej v formatu .DOC, osebna mapa v .PDF ter odprtem formatu InDesign ali podobnem programu). Naložite lahko na CD, USB ključek ali pošljete preko WeTransferja.

Prejemniki nagrad bodo znani na podelitvi nagrade, na rojstni dan arhitekta Ivana Vurnika, v soboto 1. junija 2024, ob 20. uri, v Baročni dvorani v Radovljici. Vsi nominiranci Vurnikove študentske nagrade bodo povabljeni na podelitev. Poslani predlogi bodo objavljeni tudi v katalogu z avtorji zavedenimi v COBISS sistemu.

O prejemnikih glavne nagrade in dveh enakovrednih priznanjih bo odločala strokovna žirija.

Žirija se bo glede nagrajenih del odločala na podlagi:

- _ kakovosti izbranih predstavljenih projektov,
- _ edinstvenosti izbranih predstavljenih projektov,
- _ inovativnosti izbranih predstavljenih projektov,
- _ kakovosti eseja,
- _ doprinosa k razmisleku o arhitekturi/urbanizmu v eseju.

Radovljica/Ljubljana, 29. januar 2024

Strokovni odbor Vurnikove študentske nagrade

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR